

PRAVO O ZAŠTITI ODRASLIH OSOBA

**Važne informacije za zastupane osobe,
za zastupnike i za zainteresovane osobe**

Impresum:

Izdavač: Savezno ministarstvo za ustav, reforme, deregulaciju i pravosuđe (BMVRDJ),
Museumstrasse 7, 1070 Beč

Odgovorno za sa sadržaj: Odeljenje za porodično, osobno i nasledno pravo BMVRDJ-a

Dizajn: Eleonore Kronsteiner, MSc

Omotač sa fotografijom: Albrecht E. Arnold / pixelio.de

Proizvela: Štamparija BMVRDJ-a

Beč, u decembru 2017. godine

Ova brošura je bila sastavljena od Saveznog ministarstva za ustav, reforme, deregulaciju i pravosuđe u saradnji sa četiri društva za starateljstvo.

Dragi čitaoci!

Ova brošura Vas obaveštava o Zakonu o zaštiti odraslih osoba koji važi od 1. jula 2018. godine. Tog dana stupa na snagu 2. Zakon o zaštiti odraslih osoba. Ova reforma će kompletno oblikovati odredbe o starateljskom pravu, koje su važile do tog dana.

Do sada su psihički bolesne osobe i osobe sa sličnim oštećenjima morale biti zastupane kroz preventivno punomoćje od strane bliskih rođaka i takođe od strane sudski određenog staratelja. Iako je sudsko starateljstvo trebalo biti određeno samo kao poslednje sredstvo, početkom 2017. godine skoro 60.000 osoba u Austriji su bile pod starateljstvom. To je duplo više nego u 2003. godini. U više slučajeva to je bilo zato što alternative za starateljstvo nisu bile dovoljno poznate ili nisu bile korišćene.

U vezi sa dužim životnim vekom i povećanim potraživanjem pravnog prometa, u budućnosti se još više ljudi moraju baviti ovim pitanjima. Ovde pravo o zaštiti odraslih osoba nudi potpuno nove mogućnosti i puteve. Pravo o zaštiti odraslih osoba predviđa četiri vrste zastupanja, i to

1. Preventivno punomoćje.
2. Izabrano zastupništvo za odrasle osobe koje je izabrala pogođena osoba
3. Zakonsko zastupništvo za odrasle osobe kroz određene najbliže članove porodice, i
4. Sudsko zastupništvo za odrasle osobe kroz osobe određene sudom.

Pogođene osobe su takođe sudelovale u preinačenju ovog pravnog područja u vremenskom periodu od više od dve godine. One su iznosile svoje gledalište prilikom redovnih sastanaka, radnih grupa i diskusija sa interesnim grupama, ekspertima i državnim službenicima. Rezultat tih radova je novi Zakon o zaštiti odraslih osoba. Samoodređenje zastupane osobe stavlja se u centar delovanja. To je postignuto na primer tako, da zastupane osobe nisu više automatski lišene ograničene poslovne sposobnosti. Osim toga, se sudsko zastupništvo za odrasle osobe automatski završava posle tri godine, ako nije bilo završeno ili produženo pre toga.

Nadamo se da naći ćete u ovoj informativnoj brošuri odgovore na sva pitanja u vezi sa pravom o zaštiti odraslih osoba. Brošura se bavi o preduslovima i dejstvima raznih vrsta zastupništva, obaveštava o pravima zastupanih osoba i o zadacima zastupnika, i takođe sadrži savete u vezi sa kontaktnim službama, koje mogu da Vam pomognu u tim stvarima. To su prvenstveno društva o starateljstvu (ubuduće društva o zaštiti odraslih osoba), kojima se na ovom mestu želim srdačno zahvaliti za podršku pri postavljanju brošure.

Sa Internet stranice www.bmvr.dj.gv.at/erwachsenenschutz možete takođe skinuti ovu brošuru, i dobićete dalje informacije i kontaktne adrese.

Sve najbolje pri čitanju želi Vam Vaš

Georg Kathrein

Šef civilnog sektora Saveznog ministarstvo za ustav, reforme, deregulacije i pravosuđe

KAKO ĆETE UPOTREBITI OVU BROŠURU?

U poglavljima A do C ove brošure naći ćete opšte informacije o pravu o zaštiti odraslih osoba, koje važe za sve vrste zastupništva. Takođe se objašnjava, koje vrste zastupništva postoje. Objašnjenje najvažnijih pojmova prava o zaštiti odraslih osoba naći ćete u poglavlju H. Pojmovi koji su tamo objašnjeni su istaknuti u tekstu kurzivnim slovima i potcrtavanjem u narandžastoj boji.

U poglavljima D-G Vi možete čitati detaljnu informaciju o odgovarajućim vrstama zastupništva.

U informativnim staccima istaknute su posebno važne informacije i saveti.

SAVET: Ova brošura može takođe biti skinuta sa Internet stranice www.bmvr.dj.gv.at/erwachsendenschutz. Tamo ćete takođe naći i verziju Zakona o zaštiti odraslih osoba za lakše čitanje.

UVID POGLAVLJA

A. Opšta obaveštenja o zastupništvu za odrasle osobe	6
B. Šta se menja, ako osoba ima zakonskog zastupnika?	11
C. Kakve zadatke ima zastupnik za odrasle osobe?	16
D. Preventivno punomoćje.	25
E. Izabrano zastupništvo za odrasle osobe	29
F. Zakonsko zastupništvo za odrasle osobe.	33
G. Sudsko zastupništvo za odrasle osobe.	37
H. A-Z prava o zaštiti odraslih osoba.	46
I. Važne adrese	53
J. Prilog: obrasci.	56

POPIS SADRŽAJA

A. OPŠTA OBAVEŠTENJA O ZASTUPNIŠTVU ZA ODRASLE OSOBE.....	6
1. Šta je zastupništvo za odrasle osobe?	7
2. Podrška pre zastupništva	7
3. Istorija zastupništva za odrasle osobe	8
4. Gde se reguliše pravo o zaštiti odraslih osoba?	10
B. ŠTA SE MENJA, AKO OSOBA IMA ZAKONSKOG ZASTUPNIKA?.....	11
1. Samoodređenje usprkos zastupništva	12
2. Poslovna sposobnost	12
3. Saglasnost sa medicinskim tretmanima	12
4. Brak & partnerstvo	13
5. Roditeljska prava	14
6. Stanovanje i preseljenje	14
7. Sposobnost potpisivanja testamenta	14
8. Biračko pravo	15
C. KAKVE ZADATKE IMA ZASTUPNIK ZA ODRASLE OSOBE?.....	16
1. Samoodređenje usprkos zastupništva	17
2. Dokaz zastupništva i delovanje sa ispravama	18
3. Kontakt i komunikacija sa zastupanom osobom	18
4. Obaveza davanja obaveštavanje i obaveza diskrecije	19
5. Trud o zbrinjavanju	19
a. Opšta obaveza da se trudi o zbrinjavanju	20
b. Pravna zaštita u domovima	20
c. Pravna zaštita u psihijatrijskim ustanovama	21
6. Upravljanje prihodom i imovinom	21
7. Obaveza izveštavanja i polaganje računa	23
a. Izveštaj o životnoj situaciji	23
b. Račun o zbrinjavanju	24
c. Sudsko odobrenje	24

D. PREVENTIVNO PUNOMOĆJE	25
1. Šta je preventivno punomoćje?	26
2. Ko može biti ovlašćen preventivnim punomoćjem?	26
3. Kako se daje preventivno punomoćje?	26
4. Za šta je osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem nadležna?	27
5. Kada počinje preventivno punomoćje i kada se završava?	27
6. Koliko košta preventivno punomoćje?	28
E. IZABRANO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE	29
1. Šta je izabrano zastupništvo za odrasle osobe? Za koje slučajeve je ono predviđeno?	30
2. Ko može biti izabrani zastupnik za odrasle osobe?	30
3. Kako se postavlja izabrano zastupništvo za odrasle osobe?	30
4. Za šta je izabrani zastupnik za odrasle osobe nadležan?	31
5. Kada počinje izabrano zastupništvo za odrasle osobe i kada se završava?	31
6. Koliko košta izabrano zastupništvo za odrasle osobe?	31
F. ZAKONSKO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE	33
1. Šta je zakonsko zastupništvo za odrasle osobe?	34
2. Ko može biti zakonski zastupnik za odrasle osobe?	34
3. Kako se postavlja zakonsko zastupništvo za odrasle osobe?	35
4. Za šta je zakonski zastupnik za odrasle osobe nadležan?	35
5. Kada počinje zakonsko zastupništvo za odrasle osobe i kada se završava?	36
6. Koliko košta zakonsko zastupništvo za odrasle osobe?	36

G. SUDSKO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE	37
1. Šta je sudsko zastupništvo za odrasle osobe?	38
2. Ko može biti sudski zastupnik za odrasle osobe?	38
3. Kako se postavlja sudsko zastupništvo za odrasle osobe? Kako teče sudski postupak?	39
a. Razjašnjenje (Clearing) od strane društva za zaštitu odraslih osoba	39
b. Lični razgovor sa pogođenom osobom (prvo ispitivanje)	40
c. Zastupnik za postupak (pravni savetnik)	40
d. Privremeno zastupništvo za odrasle osobe	40
e. Nalazi i mišljenja veštaka	40
f. Usmena rasprava	41
g. Sudska odluka (rešenje)	41
h. Odobrenje sa oprezom	41
i. Rođaci	42
4. Za šta je sudski zastupnik za odrasle osobe nadležan?	42
5. Kada počinje sudsko zastupništvo i kada se završava?	43
6. Koliko košta sudsko zastupništvo za odrasle osobe?	44
a. Troškovi postupka	44
b. Račun o nezi	44
c. Nadoknada izdataka	44
d. Naknada	44
e. Prihod	45
H. A-Z PRAVA O ZAŠTITI ODRASLIH OSOBA	46
I. VAŽNE ADRESE	53
J. PRILOG: OBRASCI	56
1. Početni izveštaj / izveštaj o životnoj situaciji	57
2. Polaganje računa	67

A. Opšta obaveštenja o zastupništvu za odrasle osobe

A. OPŠTA OBAVEŠTENJA O ZASTUPNIŠTVU ZA ODRASLE OSOBE

1. ŠTA JE ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE?

Kada je jedna odrasla osoba zbog psihičke bolesti ili zbog sličnog oštećenja ograničena u svojoj sposobnosti odlučivanja i prete joj loše posledice za sebe, zato što ne može više sama da upravlja nekim svojim poslovima, ona može izabrati zakonskog zastupnika za takve poslove.

Odrasla osoba ima više mogućnosti zakonskog zastupništva. Vrste zastupništva za odrasle osobe se takođe nazivaju stubovi:

Za prvi stub - preventivno punomoćje - važe opšte odredbe prava o punomoćju i posebne odredbe prava o zaštiti odraslih osoba. Za ostala tri stuba važe prvenstveno odredbe o pravu o zaštiti odraslih osoba. Ukoliko neka osoba ima zastupništvo za odrasle osobe, za to važi stub 2 do 4. Detaljnije informacije o tim stubovima zastupništva za odrasle osobe nalaze se u narednim poglavljima.

INFORMACIJA: Preventivno punomoćje, izabrano zastupništvo za odrasle osobe, zakonsko zastupništvo za odrasle osobe i sudsko zastupništvo za odrasle osobe su četiri stuba zaštite odraslih osoba

2. PODRŠKA PRE ZASTUPNIŠTVA

Zakonsko zastupništvo za odrasle osobe mora uvek biti izuzetak. Načelno je svaka odrasla osoba (u Austriju od 18. godine) ovlašćena da samostalno donosi odluke. Čak i ako je odrasla osoba obolela od neke psihijatrijske bolesti, ona može biti još sposobna da donosi odluke. Pre nego što zakonsko zastupništvo dođe u obzir, sve mogućnosti podrške moraju dakle biti iscrpljene, tako da ova osoba može sama da upravlja svojim poslovima.

Podrška može na primer doći od porodice, od drugih bliskih osoba, od ustanove zbrinjavanja, od ustanove za pomoć za invalide, od socijalne službe, od savetovališta ili u okviru nadzora bankovskih računa. Više navedenih područja obuhvataju socijalnu okolinu pogođene osobe ili službe koje stavljaju na raspoložnje Savezne pokrajine. Preporučuju se da se blagovremeno informišete o raznim mogućnostima podrške, i da ih eventualno zatražite.

SAVET: Obavestite se kod nadležnih vlasti regionalne uprave o socijalnim službama koje stoje na raspoložnju, kao i kod društva za zaštitu odraslih osoba o mogućnostima podrške.

Ukoliko takve mere podrške ne stoje na raspoložnju ili nisu dovoljne i postoji opasnost sa odrasla osoba trpi loših posledica, to je slučaj za zakonsko zastupništvo za odrasle osobe.

Onda zastupnik za odrasle osobe može intervenirati za određene poslove u ime odrasle osobe, na primer sklapati ili ukidati ugovore, ili ovlašćena osoba za preventivnu negu može davati izjave u ime odrasle osobe.

INFORMACIJA: Podrška nije zastupništvo. Dovoljna podrška može zameniti zastupništvo (ukoliko bi ta podrška pomogla odrasloj osobi da sama upravlja svojim poslovima).

3. ISTORIJA ZASTUPNIŠTVA ZA ODRASLE OSOBE

Austrijsko pravo već odavno reguliše, da li i kako odrasle osobe koje imaju samo delimičnu poslovnu sposobnost mogu delovati u pravnom prometu. Od 1916. do 1984. godine pod određenim uslovima su odrasle osobe lišene poslovne sposobnosti. To je regulisano u pravilniku lišavanja poslovnih sposobnosti. Za pogođene osobe to je često značilo zarez njihovog samoodređenja i često stigmatizaciju. Od 1984. godine zakonsko zastupništvo je bilo regulisano u okviru „starateljstva“. Cilj je bio i još jeste, da zastupništvo za odrasle osobe (ranije: starateljstvo) bude upotrebljeno samo kao zadnja mera, i da poslovna sposobnost osoba bude ograničena što je moguće manje. Ovaj princip izuzetka je bio još jedanput povećan kao rezultat reforme u 2016. godini.

Ali ovaj princip nije uvek mogao biti tako primenjen u praksi. Jedna komisija Ujedinjenih nacija (UN) o pravima osobe sa invaliditetom je takođe skrenula pažnju na činjenicu, da austrijska pravna situacija nedovoljno ispunjava obaveze iz sporazuma o pravima osobe sa invaliditetom.

Zbog toga je starateljstvo pravo bilo prerađeno zakonodavnim procesom, koji je trajao više godina i između ostalog integrisao preporuke te UN komisije. Prvi put je zakonodavni proces, pored stručnih eksperta, takođe involvirao pogođene osobe.

INFORMACIJA: Pravo o zaštiti odraslih osoba, koje je stupilo na snagu dana 1. jula 2018. godine, bilo je izrađeno u saradnji sa pogođenim osobama, koje su iznele sopstvena pozitivna i negativna iskustva sa starateljstvom.

Početakom 2017. godine je konačno donesen 2. Zakon o zaštiti odraslih osoba. Odredbe su stupile na snagu dana 1. jula 2018. godine. Starateljstvo je zamenjeno četvrtim stubom zastupništva za odrasle osobe, sudskim zastupništvom za odrasle osobe.

Sledeća tabela daje pregled starih i novih pojmova:

	do 1. jula 2018. godine	od 1. jula 2018. godine
Sudski zastupnik	Staratelj	Sudski zastupnik za odrasle osobe
Sudski zastupnik za odrasle osobe	starateljstvo	Sudsko zastupništvo za odrasle osobe
Zakonsko zastupništvo od strane bliskih rođaka	Zastupništvo od strane bliskih rođaka	Zakonsko zastupništvo za odrasle osobe
Zastupana odrasla osoba	Invalidska osoba, negovana osoba	Zastupana osoba ili osoba pogođena postupkom o zaštiti odraslih osoba
Preduslov za imenovanje sudskog zastupnika	Psihički obolela ili mentalno nesposobna osoba	Osoba ograničena u svojoj sposobnosti odlučivanja zbog psihičke bolesti ili zbog sličnog oštećenja
Savetovalište	Društvo staratelja	Društvo za zaštitu odraslih osoba

INFORMACIJA: Sudsko zastupništvo za odrasle osobe može se sastojati iz preventivnog punomoćja ili iz zastupništva za odrasle osobe. Do 1. jula 2018. godine, zakonsko zastupništvo je bilo određeno od strane suda u obliku starateljstva, od tog dana je određeno u obliku sudskog zastupništva za odrasle osobe.

4. GDE SE REGULIŠE PRAVO O ZAŠTITI ODRASLIH OSOBA?

Odredbe o pravu o zaštiti odraslih osoba nalaze se najpre u Opštem građanskom zakoniku (ABGB) i u Zakonu o nepobitnim stvarima (AußStrG).

Novo pravo o zaštiti odraslih osoba bilo je uvedeno sa 2. Zakonom o zaštiti odraslih osoba (za to vidi tačku 3). Naziv je 2. Zakon o zaštiti odraslih osoba, zato što je već pre toga bio donesen 1. Zakon o zaštiti odraslih osoba u vezi sa internacionalnim odredbama o zastupništvu za odrasle osobe.

Sve odredbe možete skinuti sa Interneta pod www.ris.bka.gv.at (> Bundesrecht > Bundesrecht konsolidiert > reč pretraga ili naslov, skraćenica). Dalje informacije i linkove o pravu o zaštiti odraslih osoba možete takođe naći pod www.bmvr.dj.gv.at/erwachsenenschutz

SAVET: Informišite se o zakonskim propisima u Internetu pod www.ris.bka.gv.at i www.bmvr.dj.gv.at/erwachsenenschutz

B. Šta se menja, ako osoba ima zakonskog zastupnika?

B. ŠTA SE MENJA, AKO OSOBA IMA ZAKONSKOG ZASTUPNIKA?

1. SAMOODREĐENJE USPRKOS ZASTUPNIŠTVU

Zastupana osoba mora usprkos zastupništvu što je moguće više da sama odlučuje o svojim poslovima. Iako zastupnik za odrasle osobe nije pomoćnik, on treba uzimati u obzir želje i pojmove zastupane osobe (obaveza da se utvrde želje). Za to je potrebno da zastupnik redovno govori sa zastupanom osobom, da je obaveštava o odlukama i da traži njeno mišljenje.

Ukoliko postoje preduslovi za zakonsko zastupništvo za odrasle osobe, zastupnik je obavezan da omogućava zastupanoj osobi što je moguće bolje, da ona (opet) sama upravlja svojim poslovima.

2. POSLOVNA SPOSOBNOST

Imati poslovnu sposobnost znači uopšteno imati sposobnost sklapanja ugovora. To obuhvata na primer dnevnu kupovinu, rezervisanje odmora ili sklapanje ugovora za mobilni telefon. Vidite detaljnije u [poglavlju H](#).

U principu, ukoliko odrasla osoba ima zastupnika, njena poslovna sposobnost nije automatski ograničena. Ako je zastupana osoba sposobna da donosi odluke, ona može i dalje sklapati važeće ugovore, i bez odobrenja njenog zastupnika. Ako osoba nema poslovnu sposobnost, ona treba odobrenje transakcije od strane zastupnika.

Zastupana osoba može uvek upravljati svakodnevnim poslovima – to su pravni poslovi svakodnevnog života, koji ne premašuju životne prilike pogođene osobe, čak i ako ona nema poslovnu sposobnost. Granica životnih prilika zavisi od individualnih životnih okolnosti. Transakcije postaju važeće izvršenjem, to znači na primer, kada je cela cena kupovine plaćena.

IZUZETAK: Izuzetak važi za sudsko zastupništvo za odrasle osobe. Sud može, ukoliko određene pretpostavke postoje, ako bi se inače osoba ozbiljno i bitno ugrozila, odrediti takozvano odobrenje sa oprezom. U tom slučaju, pravni posao zastupane osobe važi samo ako je taj posao bio odobren od strane zastupnika (nezavisno od konkretne poslovne sposobnosti). Vidite detaljnije u poglavlju o sudskom zastupništvu za odrasle osobe.

3. SAGLASNOST SA MEDICINSKIM TRETMANIMA

Svaki pacijent sa poslovnom sposobnošću odlučuje, da li određen medicinski tretman treba izvršiti ili ne. Ovo osnovno pravilo važi takođe, ako pacijent ima zastupnika.

Da li potrebna sposobnost odlučivanja postoji, oceniće lekar nakon razgovora za razjašnjenje.

Ukoliko pacijent nema samostalnu poslovnu sposobnost, pomoćnik treba tog pacijenta podržavati pri odlučivanju. Takvi pomoćnici mogu na primer biti rođaci, bliske osobe, osobe poverenja, kao i specijalisti sa posebnim iskustvom. Ali pacijent može i odbiti odnos sa takvim licima. U najboljem slučaju se uspeva da se pacijent osposobi za odlučivanje.

Ako se ne uspe da pacijent (eventualno sa podrškom) postane sposoban za odlučivanje, zastupnik treba odlučiti u skladu sa voljom pacijenta. U tom slučaju je važno, da li postoji punomoćje zastupništva za područje medicinskih tretmana. Ako zastupnik reši drugačije od pacijenta, o tome mora da odluči sud.

VAŽNO: Pacijent koji nema poslovne sposobnosti mora takođe biti obavešten o osnovim svojstvima medicinskog tretmana.

IZUZETAK: Ukoliko se ne može (više) čekati sa tretmanom na uspešnu podršku za odlučivanje, odnosno na informaciju pacijenta, ili na odobrenje zastupnika, odnosno na odluku suda bez teških zdravstvenih posledica za pacijenta, lekari moraju početi potreban tretman.

SAVET: Ukoliko ima tretmana koje pacijent sa poslovnom sposobnošću ne bi ni u kom slučaju želeo, na primer mere za produženje života, može – dok postoji mogućnost odlučivanja - biti sastavljena dispozicija pacijenta. To je pismena izjava sa kojom određene mere mogu biti odbijene. Čak u slučaju opasnosti mora lekar uzeti u obzir obavezne dispozicije pacijenta. Bliže detalje o sastavljanju dispozicije naći ćete pod www.help.gv.at.

4. BRAK & PARTNERSTVO

Ukoliko jedna osoba želi da se venča ili osnuje registrovano partnerstvo, ona mora biti sposobna za brak ili partnerstvo. Ova sposobnost postoji, ako je osoba punoletna i ima poslovnu sposobnost. Zbog toga u konkretnom slučaju pogođena osoba mora razumeti, šta je brak ili registrirano partnerstvo. To će biti ocenjeno od strane matičara.

Ukoliko pogođena osoba nema poslovnu sposobnost, ona ne može da se venča ili da osnuje registrovano partnerstvo, ni sa odobrenjem zastupnika za odrasle osobe ili osobe ovlašćene preventivnim punomoćjem. Radi se o najličnijem pravu, koje samo ta osoba može lično da obavi.

U suštini, razvod ili raskidanje braka/partnerstva moraju biti inicirani samo od strane supruga/ supruge ili registrovanog partnera. Ukoliko on/ona nema potrebnu sposobnost za odlučivanje, u ovom slučaju mogu takođe delovati zastupnik za odrasle osobe ili osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem. Razvod ili raskidanje partnerstva može samo biti inicirano od strane zastupnika protiv volje zastupane osobe,

ukoliko će produženje braka ili registrovanog partnerstva bitno ugroziti zdravlje zastupane osobe.

5. RODITELJSKA PRAVA

U suštini, nema nikakve promene o sprovođenju roditeljskih prava (pravo obrazovanja ili zakonsko zastupništvo), ako osoba ima zastupnika za odrasle osobe. Zbog toga svaki roditelj, uprkos svog zastupništva za odrasle osobe, zadržava svoje roditeljsko pravo.

Ukoliko jedan roditelj izgubi poslovnu sposobnost u određenim područjima zakonskog zastupništva, na primer u upravljanju imovinom, sud može roditelju ograničiti ili oduzeti roditeljsko pravo za odgovarajuće područje. To mora svaki put biti pojedinačno ocenjeno. Zakon ne predviđa automatski gubitak roditeljskog prava.

6. STANOVANJE I PRESELJENJE

Svaka odrasla osoba sa poslovnom sposobnošću sama odlučuje gde želi da stanuje. Preventivno punomoćje ili zastupništvo za odrasle osobe nemaju nikakav uticaj na to.

Ukoliko osoba nema sposobnost odlučivanja i preseljenje je potrebno iz određenih razloga (na primer u cilju boljeg zbrinjavanja, medicinske nege, itd.) osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem, odnosno zastupnik za odrasle osobe može o tome odlučiti. Ali ta osoba mora biti odgovorna za ovo područje delovanja.

Ako je preseljenje permanentno, ovakva odluka mora biti odobrena na sudu u slučaju zastupništva za odrasle osobe (u slučaju preventivnog punomoćja samo zbog preseljenja u inostranstvo). Ukoliko odrasla osoba odbije preseljenje, društvo o zaštiti odraslih osoba mora biti involvirano i mora utvrditi, da li je preseljenje od dobrobiti za pogođene osobe.

VAŽNO: Mišljenje odrasle osobe mora uvek biti saslušano.

7. SPOSOBNOST POTPISIVANJA TESTAMENTA

Svaka odrasla osoba koja ima sposobnost odlučivanja može sačiniti testament. Testament može biti sačinjen svojeručno, alografski ili usmeno:

- Svojeručno zaveštanje: Testament mora biti pisan svojeručno i potpisan na kraju.
- Alografsko zaveštanje: Tekst testamenta može biti sastavljen pisaćom mašinom, kompjuterom, ili biti pisan od strane drugog lica; mora imati svojeručan dodatak, gde ostavilac potvrđuje da je tekst njegova posljednja volja; na kraju taj tekst mora biti svojeručno potpisan od strane ostavioca, tri svedoka se takođe moraju potpisati i dati svoja imena i eventualno još druge podatke. Svedoci moraju dostaviti svojeručni

dodatak (npr. „kao svedok“). Posebne odredbe važe za testament sačinjen pred beležnikom ili pred sudom.

- Usmeni testament: Ukoliko postoje izuzetne prilike, ovakav testament ja sačinjen usmeno ili alografski pred dvojicom svedoka, ali važi samo tri meseca od dana nepostojanja izuzetnih prilika.

SAVET: Zbog toga se uopšte preporučuje sačiniti testament kod advokata ili beležnika i registrovati ga u registru testamenata. Detaljnije informacije naći ćete pod www.help.gv.at.

8. BIRAČKO PRAVO

Svaka odrasla osoba može sama da glasa. Osobe sa zakonskim zastupništvom zadržavaju takođe svoje biračko pravo.

C. Kakve zadatke ima zastupnik
za odrasle osobe?

C. KAKVE ZADATKE IMA ZASTUPNIK ZA ODRASLE OSOBE?

NAPOMENA: Zadaci osobe ovlašćene preventivnim punomoćjem proizlaze u glavnom iz ugovora ovlašćenja. Ukoliko dole zakonom opisani zadaci takođe važe za osobu ovlašćenu preventivnim punomoćjem, to će biti posebno istaknuto.

1. SAMOODREĐENJE USPRKOS ZASTUPNIŠTVA

Konkretni zadaci zastupnika za odrasle osobe su usmereni prema poslovima, za koje je ovlašćenje bilo dogovoreno. U zavisnosti od oblika zastupništva, osobe ovlašćene preventivnim punomoćjem ili zastupnici za odrasle osobe mogu biti imenovani za pojedinačne poslove ili za vrste poslova (detaljniju informaciju naći ćete kod pojedinih oblika zastupništva, [poglavlje D](#) do [poglavlja G](#)):

	Osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem	Izabrano zastupništvo	Zakonsko zastupništvo	Sudsko zastupništvo
Pojedinačni posao	✗	✗		✗ **
Vrste poslova	✗	✗	✗ *	✗ **

* Formulisanje područja je zakonom propisano

** ukoliko ti poslovi moraju biti momentalno sprovedeni i ukoliko su konkretno naznačeni

Nakon dogovora sa zastupanom osobom zastupnik je ovlašćen da donosi odluke u okviru svog područja delovanja. Pri tome se uvek primenjuje princip: Svaka odrasla osoba treba biti u stanju da deluje što više samoodređeno, uprkos zastupnika za odrasle osobe. Zastupnik se mora pobrinuti, u zavisnosti od konkretne životne situacije zastupane osobe, da ova osoba i dalje može oblikovati svoj život prema svojim željama i pojmovima. Zastupnik ne treba da odlučuje bez sudelovanja zastupane osobe, nego treba da donosi odluke zajedno s njom.

VAŽNO: Zastupana osoba ostaje samoodređena uprkos zastupništva za odrasle osobe. Ona može oblikovati svoj život prema svojim željama i pojmovima.

To znači da se zastupnik mora obazirati na želju zastupane osobe (obaveza da se utvrde želje). Na primer, ako zastupana osoba odbije jednu aktivnost zastupnika, takva aktivnost mora izostati.

IZUZETAK: Ukoliko bi inače zdravstvena dobrobit zastupane osobe bila ozbiljno i bitno ugrožena (na primer ugrožavanje egzistencijalne osnove), odluka sme biti donesena protiv želje zastupane osobe. U slučaju bitnih ličnih poslova zastupnik za odrasle osobe mora takođe zahtevati odluku suda.

SAVET: Ukoliko se Vi kao zastupnik za odrasle osobe osetite nesigurnim, da li se jedna aktivnost zastupništva odnosi na bitne lične poslove, obavestite se kod nadležnog starateljskog suda.

Zbog toga je preporučljivo, da se već u toku postavljanja zastupništva za odrasle osobe dogovorite o obliku delovanja zastupnika sa zastupanom osobom. Za obojicu, za zastupnika za odrasle osobe i za zastupanu osobu mora od početka biti jasno, koje aktivnosti trebaju biti preduzete i koje potrebe ima zastupana osoba u vezi sa tim.

VAŽNO: Uspostavljanje ličnih kontakata zastupane osobe i njena korespondencija su posebno bitni izrazi njenog samoodređenja. Zbog toga, ove dve stvari moraju biti ograničene, ukoliko inače dobrobit zastupane osobe bude bila znatno ugrožena (na primer, zato što se ona tako uzbuđi zbog posete određenog lica, da bi joj dalje posete prouzrokovale teške zdravstvene štete).

2. DOKAZ ZASTUPNIŠTVA I DELOVANJE SA ISPRAVAMA

Zastupnik za odrasle osobe je obavezan, da čuva ispravu o svom području aktivnosti i potvrde koje su potrebne za upis u austrijski Centralni Registar Zastupnika (ÖZVV) do kraja svoje aktivnosti. Po zahtevu, ovi dokumenti trebaju biti dostavljeni sudu. Ova obaveza takođe pogađa osobe ovlašćene preventivnim punomoćjem.

Ukoliko zastupnik za odrasle osobe takođe raspolaže sa drugim ispravama zastupane osobe ili sa ispravama koje mu je ona predala, on mora čuvati takođe te dokumente. Ako je druga osoba izabrana i imenovana za zastupnika, dosadašnji zastupnik mora predati sve isprave novom zastupniku. Kada se zastupništvo završi, isprave moraju biti predate zastupanoj osobi.

3. KONTAKT I KOMUNIKACIJA SA ZASTUPANOM OSOBOM

Zastupnik se mora redovno obavestavati o životnim prilikama i o potrebama zastupane osobe. Za zakonsko zastupništvo je neophodno da zastupnik za odrasle osobe održava redovan kontakt sa zastupanom osobom, jer zastupana osoba mora imati mogućnost da se izjavi o budućim odlukama (vidi gore, tačka 1).

Čestoća kontakta zavisi od zadataka zastupništva za odrasle osobe. Ukoliko se zastupništvo odnosi na ne samo pravne stvari ili na znanje o upravljanju imovinom, postoji zakonska obaveza za lični kontakt sa zastupanom osobom u najmanjem slučaju jedanput mesečno (obično sa posetama).

SAVET: Razgovarajte kao zastupnik za odrasle osobe početkom Vaše aktivnosti sa zastupanom osobom, kako da postavite lične kontakte.

VAŽNO: Zastupnik za odrasle osobe mora svake godine izveštavati sud o obliku i čestoći kontakta. U vezi sa tim vidi detalje pod tačkom 7.

4. OBAVEZA DAVANJA OBAVEŠTAVANJE I OBAVEZA DISKRECIJE

Zastupnik za odrasle osobe je obavezan za diskreciju o svim činjenicama koje su mu poverene ili o kojima je stekao saznanje u toku svoje funkcije. Ova obaveza u principu takođe važi prema porodici zastupane osobe.

IZUZETAK: Obaveza diskrecije ne postoji prema starateljskom sudu. Ona takođe ne postoji, ako davanje obaveštenja proizlazi iz zakonske odredbe (na primer prilikom poreske prijave) ili je važno za zastupanu osobu (na primer prilikom zahteva za novčanu pomoć).

Određeni rođaci imaju pravo obaveštenja. Po zahtevu, oni moraju biti informisani o psihičkom i fizičkom stanju i prebivalištu zastupane osobe kao i o području aktivnosti zastupništva za odrasle osobe. Ti rođaci su:

- Suprug/supruga, registrovan partner, životni suputnik zastupane osobe
- Roditelji zastupane osobe
- Deca zastupane osobe.

Zastupana osoba može osloboditi zastupnika od obaveze diskrecije ili ograničiti pravo obaveštenja - čak i prema rođacima.

VAŽNO: Kao zastupnik za odrasle osobe Vi uvek morate pribaviti mišljenje zastupane osobe, pre nego što date informaciju rođaku ili trećoj osobi.

Napomene u vezi sa obavezom davanja obaveštenja i sa obavezom diskrecije takođe važe za osobe ovlašćene preventivnim punomoćjem.

5. TRUD O ZBRINJAVANJU

ung der vertretenen Person verpflichtet, er muss die Betreuung somit nicht selber übernehmen.

WICHTIG: Der/die Erwachsenenvertreter/in ist nicht Betreuer/in der vertretenen Person.

a. Opšta obaveza da se trudi o zbrinjavanju

Zastupnik nije obavezan da neguje zastupanu osobu, to znači da on ne mora da se sam brine o zastupanoj osobi.

VAŽNO: Zastupnik za odrasle osobe nije osoba koja se brine o zastupanoj osobi.

Ali ako zbrinjavanje zastupane osobe nije dovoljno osigurano i na primer postoji opasnost da zastupana osoba bude zapuštena, zastupnik – svejedno koje područje aktivnosti on ima – mora da se trudi da organizuje potrebno zbrinjavanje. Takvo zbrinjavanje obuhvata kako organizaciju socijalne usluge (na primer usluge posećivanja) i medicinsku negu kao i negovanje osobe (na primer: organizaciju mobilnih usluga).

SAVET: Vi kao zastupnik za odrasle osobe kontaktirajte sreske upravne vlasti i informišite se o mestima kontakta i o mogućim socijalnim uslugama.

Na kraju zastupana osoba odlučuje da li prihvata ponuđenu pomoći ili ne. Zastupane osobe ponekad ne vide nužnost takve pomoći, i ponekad je teško motivisati zastupanu osobu da prihvati tu potporu.

INFORMACIJA: Lično zbrinjavanje osobe može takođe biti organizovano za osobu ovlašćenu preventivnim punomoćjem.

b. Pravna zaštita u domovima

Ako je zastupana osoba smeštena u staračkom domu ili domu za negu, Zakon o boravku u domovima reguliše postupanje u vezi sa merama koje lišavaju slobode (na primer bočna ograda na krevetu). To takođe važi za boravke u bolnicama ili ustanovama za invalide.

Mere koje lišavaju slobode mogu biti određene samo pod strogim pretpostavkama, na primer kada bi smeštena osoba ugrozila sama sebe na ozbiljni i bitni način, i ta opasnost ne može biti sprečena blažijom alternativom.

U domovima postoje zastupnici stanara domova da bi se sačuvala prava na maksimalnu slobodu kretanja. Oni ocenjuju da li su mere koje se tiču lišavanja slobode opravdane i zajedno sa timom za negu ispituju moguće blažije mere. U nejasnim slučajevima, može se zahtevati kontrola od strane suda.

INFORMACIJA: Zastupnici stanara mogu biti kontaktirani preko adresa društva za zaštitu odraslih osoba (kontaktne adrese naći ćete u [poglavlju I](#)).

VAŽNO: Zastupnik za odrasle osobe nije ovlašćen da odredi mere koje lišavaju slobode za njegove zastupane osobe, ni da takve mere odobri i tako legitimiše.

c. Pravna zaštita u psihijatrijskim ustanovama

Može biti potrebno da jedna osoba bude premeštena u psihijatrijsku ustanovu odnosno na psihijatrijsko odeljenje. Takvo smeštanje je samo dozvoljeno pod strogim uslovima. To se posebno odnosi na situaciju kad zastupana osoba preti da ugrozi sebe ili druge osobe ozbiljno i bitno po život ili telo, i kad ne postoji dovoljan alternativan tretman izvan psihijatrijske ustanove odnosno izvan psihijatrijskog odeljenja.

Ukoliko takve prilike postoje, zastupnik za odrasle osobe može da podstakne prisilno premeštanje. U tom cilju on mora obavestiti policiju, koja mora pozvati službenog ili policijskog lekara. Posle premeštanja, specijalisti psihijatrijske ustanove ocenjuju da li stvarno postoje preduslovi za smeštanje. Nakon toga sud mora proveriti pravilnost smeštaja. Odgovarajuća pravila se nalaze u Zakonu o smeštaju.

VAŽNO: Zastupnik za odrasle osobe ne može da pokrene prisilno premeštanje, nego samo da ga podstakne.

Zbog zaštite interesa smeštene osobe ona dobija pomoć od strane zastupnika pacijenta. Ovaj zastupa njene želje i njena prava prema bolnici i sudu.

INFORMACIJA: Zastupnici pacijenta mogu biti kontaktirani preko adresa društva za zaštitu odraslih osoba. Kontaktne adrese naći ćete u [poglavlju I](#).

6. UPRAVLJANJE PRIHODOM I IMOVINOM

Ako se zastupniku za odrasle osobe poveri administracija prihoda i imovine zastupane osobe, on najpre mora da sebi nabavi pregled prihoda, imovine i finansijskih zahteva zastupane osobe.

U zavisnosti od određenog obima njegovih zadataka, zastupnik za odrasle osobe mora da obavesti – lično ili pismeno - banke, urede za penziju, vlasti i osiguranje, itd. zastupane osobe o novoj situaciji. Svim pismenima za obaveštenje mora biti priložena kopija potvrde zastupništva, kod banaka zastupnik takođe mora pokazati ličnu legitimaciju sa fotografijom.

Zastupnik se osim toga mora brinuti da zastupanoj osobi stavi na raspoloženje potrebna finansijska sredstva za svakodnevne pravne poslove i za zadovoljavanje prikladnih potreba života. Kako se to garantuje (gotov novac, pristup za račune plaćanja) može biti dogovoreno individualno. Banke uobičajeno nude razne mogućnosti, kako se garantuje pristup na račun, kako se uprkos zastupništvu garantuje pristup sopstvenom računu, na primer, sopstvenom karticom za račun, sa granicom plaćanja ili podizanja ili postavljanje jednog sporednog računa.

SAVET: Informišite se kod nadležne banke o mogućnosti postavljanja odgovarajućeg bankovnog produkta.

VAŽNO: Zastupana osoba nije automatski ograničena u svojoj poslovnoj sposobnosti, iako ima zastupnika za odrasle osobe ili osobu ovlašćenu preventivnim punomoćjem. Ako je zastupana osoba sposobna da odlučuje, ona i dalje može sklapati važeće transakcije. Ukoliko nije sposobna da odlučuje, potrebno je odobrenje zastupnika, da je transakcija važeća. Vidi sa tim u vezi detalje gore u [poglavlju B, tačka 2. Poslovna sposobnost.](#)

Osim toga, pri ulaganju gotovog novca i imovinske vrednosti zastupane osobe, moraju biti poštovane odredbe apsolutne sigurnosti investicije. Ovakva sredstva moraju biti ulagana bez odlaganja na siguran i po mogućnosti plodonosan način. U slučaju veće imovinske vrednosti može na primer biti neophodno umanjiti rizik gubitka podelom na razne oblike ulaganja.

SAVET: Informišite se kod banke o oblicima ulaganja koji su apsolutno sigurni.

VAŽNO: Zastupnik za odrasle osobe može preuzimati plaćanja koja premašuju 10.000 evra samo sa sudskim odobrenjem. Za pravosnažnost transakcije zastupnika u izvanrednom gospodarstvu (npr. podizanje tužbe, apsolutna objava nasleđstva, kupovina nekretnine) potrebno je sudsko odobrenje. Sa tim u vezi informišite se kod društva za zaštitu odraslih osoba ili kod nadležnog starateljskog suda.

Ako je zastupnik za odrasle osobe takođe odgovoran za administraciju nekretnina (zemljišta, kuće) on treba narediti da se uvede odgovarajuća napomena u zemljišnoj knjizi kod zemljišno-knjižnog suda. Kod sudskog zastupništva za odrasle osobe to obavlja starateljski sud.

SAVET: Informišite se pri upisivanju preventivnog punomoćja ili zastupništva za odrasle osobe o korektnom postupanju.

Prodaja nekretnina je samo moguća u nužnom slučaju ili na očiglednu korist zastupane osobe. To je mera izvanrednog gospodarstva, za čiju pravosnažnost je potrebno sudsko odobrenje. Dalju uslov za prodaju nekretnina je ocena prometne vrednosti od strane sudskog zakletog veštaka.

Stambene zgrade u vlasništvu zastupane osobe moraju biti prikladno osigurane u najmanjem slučaju od požara. Ovo osiguranje od požara biće vinkulirano od strane suda. To znači da u slučaju štete isplata nastaje samo sa sudskim odobrenjem.

SAVET: Nužno je da se (takođe prazne) zgrade osiguraju ne samo od požara, nego takođe od drugih šteta. Za te slučajeve postoji takozvano osiguranje zgrada, paket osiguranja, koji pored požara takođe pokriva štete od vode iz vodovoda i štete prouzrokovane olujom i koje takođe sadrži osiguranje pokućstva i osiguranje od lične odgovornosti.

INFORMACIJA: Osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem može delovati u stvarima izvanrednog gospodarstva takođe bez sudskog odobrenja. Preduslov za to je da su te stvari uključene u njeno područje aktivnosti.

7. OBAVEZA IZVEŠTAVANJA I POLAGANJE RAČUNA

a. Izveštaj o životnoj situaciji

U svakom slučaju, zastupnik za odrasle osobe mora početkom svog zastupništva za odrasle osobe (četiri nedelje od početka) i nakon toga svake godine, uobičajeno krajem godine, podneti izveštaj o životnoj situaciji zastupane osobe. Ovaj izveštaj treba sadržati sledeće tačke:

- Oblikovanje i čestoća ličnih kontakata,
- Prebivalište zastupane osobe,
- Psihičko i fizičko stanje zastupane osobe, kao i
- Lista i opis poslova obavljenih prošle godine i poslova koji trebaju biti obavljeni iduće godine.

Sud može u svako doba zahtevati takav izveštaj od zastupnika za odrasle osobe. Ova obaveza može takođe biti ograničena.

SAVET: U poglavlju J naći ćete obrasce takvog izveštaja o životnoj situaciji i izveštaja računa o zbrinjavanju.

INFORMACIJA: Osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem je izuzeta od te obaveze izveštavanja.

b. Račun o zbrinjavanju

U okviru kontrole administracije imovine, zastupnik za odrasle osobe mora sudu krajem kalendarske godine podneti račun svoje aktivnosti (početni račun), nakon toga u vremenskim razdobljima određenim od strane suda (tekući račun) i posle kraja svoje aktivnosti (završni račun). Svi ti računi zovu se starateljski računi.

Za potvrdu starateljskih računa kao i za druga sudska odobrenja u vezi sa finansijskim poslovima, plaća se sudska taksa od momentalno (stanje 2018. godine) najmanje 86,-- evra.

INFORMACIJA: Pod određenim preduslovima (prihodi i imovina ispod određene sume) može zastupnik za odrasle osobe zahtevati, da bude oslobođen od sudske takse. Vidi obrazac u [poglavlju J](#).

INFORMACIJA: Osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem je izuzeta od te obaveze izveštavanja.

c. Sudsko odobrenje

U određenim slučajevima aktivnost zastupnika za osobu koja nije sposobna za odlučivanje mora takođe biti odobrena od strane suda. To se odnosi na sledeća područja:

- vlmovinski predmeti izvanrednog gospodarstva (detalji pod [tačkom 6. Upravljanje prihodom i imovinom](#));
- trajna promena prebivališta (detalji pod [poglavlju B, tačkom 6. Stanovanje i preseljenje](#));
- Nesaglasnost između zastupnika za odrasle osobe i zastupane osobe u vezi sa medicinskim tretmanom (detalji pod [poglavlju B, tačkom 3. Saglasnost sa medicinskim tretmanima](#));
- Medicinsko istraživanje nad zastupanom osobom;
- Sterilizacija zastupane osobe ili
- Važne lične stvari, na primer promena prezimena ili prerano razrešenje radnog ugovora.

D. Preventivno punomoćje

1

Preventivno
punomoćje

2

Izabrano
zastupništvo za
odrasle osobe

3

Zakonsko
zastupništvo za
odrasle osobe

4

Sudsko
zastupništvo za
odrasle osobe

D. PREVENTIVNO PUNOMOĆJE

1. ŠTA JE PREVENTIVNO PUNOMOĆJE?

Preventivno punomoćje je preventivno sačinjeno punomoćje, koja stupa na snagu tek kasnije (nakon početka slučaja o brizi, tj. ako pogođena osoba nema više sposobnost za odlučivanje). Radi se o preventivnom instrumentu.

Svaka osoba, koja ima dovoljnu poslovnu sposobnost da bi sačinila punomoćje, može u svako doba pismeno sačiniti takvo punomoćje pred beležnikom, advokatom, - ili u jednostavnim slučajevima – pred društvom za zaštitu odraslih osoba. U tom punomoćju se određuje, ko može da preuzme delovanje zastupanja i za koje područje aktivnosti to važi, ako odrasla osoba izgubi potrebnu sposobnost odlučivanja u tim poslovima.

SAVET: Svaka osoba, koja ima dovoljnu poslovnu sposobnost, može već sada sačiniti preventivno punomoćje. Beležnici, advokati i službe za zaštitu odraslih osoba nude savetovanje sa tim u vezi.

2. KO MOŽE BITI OVLAŠĆEN PREVENTIVNIM PUNOMOĆJEM?

U principu, svaka odrasla osoba može biti imenovana kao osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem. Izuzeci postoje samo za osobe, koje iz određenih razloga izgledaju nesposobne, na primer zato što one same ne mogu dovoljno upravljati svojim poslovima ili zato što su u odnosu zavisnosti sa ustanovom gde je osoba zbrinuta (na primer negovatelj u jednom domu).

Uobičajeno se ovlašćuje osoba sa kojom pogođena osoba već ima neki odnos poverenja. To mogu biti rođaci, prijatelji, komšija ili druge bliske osobe.

VAŽNO: Osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem je samo vrlo ograničeno pod kontrolom suda. Odluka, kome pogođena osoba daje punomoćje i za koje poslove, mora biti dobro razmatrana.

3. KAKO SE DAJE PREVENTIVNO PUNOMOĆJE?

Preventivno punomoćje mora se dati pismeno kod beležnika, advokata ili, - u jednostavnim slučajevima – kod društva za zaštitu odraslih osoba. U poglavlju I naći ćete važne adrese sa tim u vezi.

VAŽNO: Pri postojanju određenih imovinskih vrednosti (nekretnine, imovine u inostranstvu) ili ako je za davanje punomoćja potrebno posebno pravno znanje, preventivno punomoćje može biti samo dato kod zastupnika za pravne poslove (beležnik, advokat). Oni savetuju i informišu detaljno o pravnim posledicama preventivnog punomoćja i o mogućnosti opozivanja.

Kod preventivnog punomoćja treba razlikovati između dva stupnja, tj. njegovo davanje i njegovo stupanje na snagu. Pri prvom stupnju davanje preventivnog punomoćja je registrovano u austrijskom Centralnom Registru Zastupnika (ÖZVV). Tek sa stupanjem i upisivanjem takozvanog slučaja brige preventivno punomoćje stupa na snagu u drugom stupnju (vidi sa tim u vezi [tačku 5.](#) dole).

INFORMACIJA: Postoji takođe mogućnost da jedno postojeće normalno punomoćje bude „pretvoreno“ u preventivno punomoćje. To mora biti izričito određeno. Informišite se detaljno o toj mogućnosti kod profesionalnih službi koje su za to nadležne.

4. ZA ŠTA JE OSOBA OVLAŠĆENA PREVENTIVNIM PUNOMOĆJEM NADLEŽNA?

Preventivno punomoćje može individualno regulisati područje aktivnosti osobe ovlašćene preventivnim punomoćjem. Ovlašćenje zastupanja može biti određeno za pojedine poslove ili za vrste poslova, na primer

- Za određeni posao, na primer za prodaju nekretnine, ili
- Za opšte poslove, na primer za kupovine, za upravljanje imovinom (na primer štedne knjižice ili vrednosne fondove) ili za radnje da bi se pribavile potrebne službe negovanja i zbrinjavanja, itd.

INFORMACIJA: Takođe može više osoba biti upisano kao osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem za isto područje aktivnosti.

SAVET: Dogovorite blagovremeno termin sa beležnikom, advokatom ili sa društvom za zaštitu odraslih osoba da bi Vas individualno posavetovali.

5. KADA POČINJE PREVENTIVNO PUNOMOĆJE I KADA SE ZAVRŠAVA?

Preventivno punomoćje stupa na snagu kada je nastupanje slučaja negovanja upisano u registru. To je dan kada pogođena osoba izgubi sposobnost odlučivanja u tim poslovima, za koje je ona odredila preventivne mere. U tom slučaju, zastupana osoba i osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem mogu opet ići kod službe za sačinjavanje i prijaviti nastupanje slučaja negovanja.

INFORMACIJA: Preventivno punomoćje stupa na snagu kada nastupa slučaj negovanja i kada je ta činjenica bila upisana u austrijskom Centralnom Registru Zastupnika.

VAŽNO: Potrebna je potvrda o gubitku sposobnosti za odlučivanje. Za to je potrebno podnošenje lekarskog uverenja.

Preventivno punomoćje prestaje

- Smrću zastupane osobe ili osobe ovlašćene preventivnim punomoćjem;
- Ako sud za to donese rešenje, na primer zato što osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem ne deluje u korist zastupane osobe;
- Sa upisom otkaza, opozivanja ili brisanja slučaja negovanja u austrijskom Centralnom Registru: zastupana osoba može opozvati preventivno punomoćje u svako doba. Ona za to mora ići kod službe upisa (kod beležnika, advokata, društva za zaštitu odraslih osoba) da oni to upišu.

Preventivno punomoćje nije vremenski ograničeno.

VAŽNO: Ako osoba opet stekne sposobnost odlučivanja u poslovima navedenim u preventivnom punomoćju, to je razlog završavanja koji treba biti upisan u austrijskom Centralnom Registru Zastupnika.

6. KOLIKO KOŠTA PREVENTIVNO PUNOMOĆJE?

Troškovi za upis preventivnog punomoćja i za registraciju preventivnog punomoćja razlikuju se u zavisnosti od službe sačinjavanja. Kod društva za zaštitu odraslih osoba sačinjavanje košta 75,-- evra (2018) plus dodatak od 25,-- evra (2018) za kućnu posetu; registracija košta 10,-- evra (2018), ukoliko to ne ugrožava životne potrebe zastupane osobe. Kod beležnika ili advokata troškovi trebaju biti individualno dogovoreni.

Da li osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem ima pravo na naknadu izdataka ili nadoknadu za troškove koji su dospeli u vezi sa zastupništvom ili sa njenom aktivnošću, može biti individualno dogovoreno u preventivnom punomoćju. Za to se primenjuju pravila opšteg prava zastupništva.

SAVET: Prihvatite ponudu savetovanja profesionalnih službi sačinjavanja.

E. Izabrano zastupništvo za odrasle osobe

1

Preventivno
punomoćje

2

Izabrano
zastupništvo za
odrasle osobe

3

Zakonsko
zastupništvo za
odrasle osobe

4

Sudsko
zastupništvo za
odrasle osobe

E. IZABRANO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE

1. ŠTA JE IZABRANO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE? ZA KOJE SLUČAJEVE JE ONO PREDVIĐENO?

Izabrano zastupništvo za odrasle osobe je alternativa za preventivno punomoćje za osobe koji se nisu blagovremeno brinule o preventivnim merama. Radi se o novoj vrsti zastupništva koje je bilo uvedeno sa 2. Zakonom o zaštiti odraslih osoba. Svaki čovek može biti jedanput u teškoj životnoj situaciji zbog psihičke bolesti ili zbog sličnih oštećenja svoje sposobnosti odlučivanja da više ne može sam upravljati svim poslovima. U takvoj životnoj fazi često ne postoji više potpuna sposobnost odlučivanja, tako da se ne može više dati preventivno punomoćje. Tada još uvek dolazi u obzir izabrano zastupništvo za odrasle osobe: takođe kod ove vrste zastupništva pogođena osoba može da izabere jednu ili više osoba, koje nju mogu zastupiti u tim poslovima.

Pretpostavka za to je postojanje ograničene sposobnosti odlučivanja. Tako pogođena osoba mora još da razume šta znači imati zastupnika, i mora to i želeći.

INFORMACIJA: Može se i reći da je izabrano zastupništvo za odrasle osobe „preventivno punomoćje light“ za sve osobe koje se nisu blagovremeno brinule o preventivnim merama ili to nisu mogle uraditi. Izabrano zastupništvo za odrasle osobe razlikuje se od preventivnog punomoćja činjenicom da za preventivno punomoćje mora postojati potpuna sposobnost odlučivanja, a za izabrano zastupništvo za odrasle osobe je dovoljna ograničena sposobnost odlučivanja.

2. KO MOŽE BITI IZABRANI ZASTUPNIK ZA ODRASLE OSOBE?

Svaka bliska osoba dolazi u obzir kao izabrani zastupnik za odrasle osobe. To može biti osoba sa kojom pogođena osoba već ima neki odnos poverenja, na primer rođaci, prijatelji, komšija ili drugi poznanici.

3. KAKO SE POSTAVLJA IZABRANO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE?

Zastupnik i zastupana osoba moraju sklopiti pismeni sporazum. Taj pismeni sporazum mora biti sačinjen pred beležnikom, advokatom ili društvom za zaštitu odraslih osoba. U poglavlju 1 naći ćete važne adrese i kontakt službe u vezi sa tim.

Ime zastupnika i njegovo područje aktivnosti, tj. za šta je sve ova osoba odgovorna, moraju biti naznačeni u sporazumu.

INFORMACIJA: Više osoba može biti upisano kao izabrani zastupnik za odrasle osobe. Ali njihova područja aktivnosti ne smeju da se ukrštaju.

SAVET: Dogovorite blagovremeno termin kod službe sačinjavanja i posavetujte se individualno.

4. ZA ŠTA JE IZABRANI ZASTUPNIK ZA ODRASLE OSOBE NADLEŽAN?

Izabrano zastupništvo za odrasle osobe može biti sačinjeno za pojedinačni posao ili za vrste poslova. To znači, da zastupniku može biti dodeljeno ovlašćenje zastupanja za jedan određen posao,

- Na primer za prodaju nekretnine, ili
- Za opšte poslove, na primer za kupovinu, za upravljanje imovinom (na primer za štedne knjižice ili za vrednosne fondove) ili za radnje da bi se pribavile potrebne službe negovanja i zbrinjavanja, itd.

SAVET: Zastupana osoba može takođe odrediti u pismenom sporazumu, da zastupnik sme samo obavljati aktivnosti zastupanja sa odobrenjem zastupane osobe (takozvana ko-odluka ili „Co-Decision“).

5. KADA POČINJE IZABRANO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE I KADA SE ZAVRŠAVA?

Izabrano zastupništvo za odrasle osobe stupa na snagu, kada je upisano u austrijskom Centralnom Registru Zastupnika. Upis obavlja profesionalna služba sačinjavanja.

Ono se završava

- Smrću zastupane osobe ili izabranog zastupnika za odrasle osobe;
- Ako sud donese rešenje za to, na primer zato što zastupnik ne deluje u korist zastupane osobe;
- Sa upisom otkaza ili opozivanja u austrijskom Centralnom Registru: zastupana osoba može otkazati izabrano zastupništvo za odrasle osobe u svako doba. Ona za to mora ići kod beležnika, advokata ili društva za zaštitu odraslih osoba, da oni to upišu.

INFORMACIJA: Čim je i dok je izabrano zastupništvo za odrasle osobe upisano u austrijskom Centralnom Registru Zastupnika, ono je aktivno. Ono nije vremenski ograničeno.

6. KOLIKO KOŠTA IZABRANO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE?

Troškovi sačinjavanja izabranog zastupništva za odrasle osobe razlikuju se u zavisnosti od službe sačinjavanja. Kod društva za zaštitu odraslih osoba sačinjavanje i registracija košta 60,-- evra (2018) plus dodatak od 25,-- evra (2018) za kućnu posetu; Kod beležnika ili advokata troškovi trebaju biti individualno dogovoreni.

IZUZETAK: Društva za zaštitu odraslih osoba ne ubiraju prinos za troškove, ukoliko bi zbog toga bilo ugroženo zadovoljavanje životnih potreba zastupane osobe.

Zastupnik za odrasle osobe ima u principu takođe pravo na nadoknadu troškova. Ukoliko su njemu dospeli troškovi u vezi sa zastupništvom (na primer troškovi za vožnju, telefon, poštarinu, premiju za obavezno osiguranje), on mora da podnese sudu zahtev za određivanje nadoknade za te troškove.

IZUZETAK: Od plaćanja treba odustati, ukoliko zastupana osoba ima samo mali prihod i ukoliko bi njeno izdržavanje sa tim bilo ugroženo.

F. Zakonsko zastupništvo za odrasle osebe

1

Preventivno
punomočje

2

Izabrano
zastupništvo za
odrasle osebe

3

Zakonsko
zastupništvo za
odrasle osebe

4

Sudsko
zastupništvo za
odrasle osebe

F. ZAKONSKO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE

1. ŠTA JE ZAKONSKO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE?

Zakonsko zastupništvo za odrasle osobe dolazi u obzir, ukoliko odrasla osoba zbog psihičke bolesti ili zbog sličnog ograničenja sposobnosti odlučivanja ne može više sama obavljati svoje poslove bez opasnosti da sama sebi šteti.

Ova vrsta zastupništva biće primenjena samo, ukoliko odrasla osoba ne može ili ne želi sama da izabere zastupnika.

SAVET: Postoji mogućnost da pogođena osoba unapred protivreči zakonskom zastupništvu za odrasle osobe ili zastupništvu od strane određenih bliskih rođaka. Ovo protivrečje mora biti registrovano u austrijskom Centralnom Registru Zastupnika, da bi stupilo na snagu

2. KO MOŽE BITI ZAKONSKI ZASTUPNIK ZA ODRASLE OSOBE?

Zakonski zastupnici za odrasle osobe mogu biti bliski rođaci pogođene osobe. Tu dolaze u obzir

- roditelji,
- babe i dede,
- punoletna deca,
- unuci,
- braća i sestre,
- nećaci i nećakinje,
- suprug/supruga, registrovan partner,
- životni suputnik/životna suputnica u zajedničkom pukućanstvu (od tri godine i više)
- i osobe koje su imenovane u jednoj dispoziciji o zastupništvu za odrasle osobe.

Svi rođaci su istog reda. To znači da nije tako da su roditelji ovlašćeni za zastupništvo pred babom i dedom, ili braća i sestre pred daljnim rođacima. Naprotiv, zakon ima obzir prema individualnim porodičnim sistemima. Porodica treba da bude saglasna ko treba zastupati osobu i u kojim poslovima.

PAŽNJA: Ima slučajeva, gde porodica nije saglasna. U tim slučajevima zakonsko zastupništvo za odrasle osobe nije idealno rešenje, umesto toga treba uzeti u obzir sudsko zastupništvo za odrasle osobe.

INFORMACIJA: Takođe više rođaka mogu biti upisani kao zakonski zastupnici za odrasle osobe. Ali njihova područja aktivnosti ne smeju da se ukrštaju.

3. KAKO SE POSTAVLJA ZAKONSKO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE?

Zakonsko zastupništvo za odrasle osobe mora biti registrovano u austrijskom Centralnom Registru Zastupnika. U tom cilju, zastupana osoba i bliski rođak moraju ići kod beležnika, advokata ili društva za zaštitu odraslih osoba. U prilogu naći ćete važne adrese i kontakt službe.

SAVET: Dogovorite blagovremeno termin kod službe sačinjavanja i posavetujte se individualno.

4. ZA ŠTA JE ZAKONSKI ZASTUPNIK ZA ODRASLE OSOBE NADLEŽAN?

Područja aktivnosti su tačno određena zakonom. Pojedinačna ili sva područja mogu biti izabrana. Zastupništvo se može odnositi na sledeća područja:

- Zastupništvo u administrativnim postupcima ili postupcima pred administrativnim sudovima, na primer zahtev za novac za negovanje ili za nadoknadu za stanovanje;
- Zastupništvo u sudskim postupcima, na primer u civilnoj parnici, gde zastupana osoba nastupa kao tužitelj ili tužena;
- Administracija prihoda, imovine i obaveza, na primer: dispozicije prema banci;
- Zaključivanje pravnih poslova za pokrivanje potreba negovanja i zbrinjavanja, na primer za kupovinu kreveta za negovanje ili za zapošljavanje radnika za negovanje;
- Odluka o medicinskim tretmanima i sklapanje odgovarajućih sporazuma, na primer: saglasnost sa operacijom;
Više informacija u vezi sa tim naći ćete [poglavlju B, tačka 3. Saglasnost sa medicinskim tretmanima](#);
- Promena prebivališta i zaključivanje sporazuma za domove;
Više informacija u vezi sa tim naći ćete u [poglavlju B, tačka 6. Stanovanje i preseljenje](#);
- Zastupništvo u drugim oblastima osobnog prava, na primer razvod pogođene osobe;
Više informacija u vezi sa tim naći ćete u [poglavlju B, tačka 4. Brak & partnerstvo](#);
- Zaključivanje pravnih poslova koji nisu navedeni gore, na primer kupovina automobila.

U savetodavnom razgovoru sa sačinjavajućem službom biće ispitano, u kojim područjima bi zastupništvo bilo potrebno i korisno.

VAŽNO: Zastupana osoba treba biti lično obaveštena od strane beležnika, advokata ili društva za zaštitu odraslih osoba o mogućnosti, da može da protivreči upisu pojedinačnih područja ili da protivreči celom postupku. Pri tome zastupana osoba mora dobiti dovoljnu priliku, da iznese takvo protivrečje (na primer posebnim poučavanjem i ispitivanjem). Ukoliko postoji protivrečje, zakonsko zastupništvo za odrasle osobe (u zavisnosti od opsega protivrečja) ne sme biti upisano u određenim područjima, odnosno ne sme biti upisano uopšte.

5. KADA POČINJE ZAKONSKO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE I KADA SE ZAVRŠAVA?

Zakonsko zastupništvo za odrasle osobe stupa na snagu sa upisom u austrijskom Centralnom Registru Zastupnika. Upis obavlja profesionalna služba sačinjavanja (vidi *tačka 3*).

Ono se završava

- Automatski posle 3 godine;
- Ako zastupana osoba protivreči tome i protivrečje je upisano u austrijskom Centralnom Registru Zastupnika.

INFORMACIJA: Zakonsko zastupništvo za odrasle osobe može biti produženo pre isteka te tri godine. U tom cilju, zastupana osoba i bliski rođak moraju ići kod beležnika, advokata ili društva za zaštitu odraslih osoba. Tamo će preduslovi biti ponovo ispitani. Ukoliko je potrebno, moguća je takođe kućna poseta.

6. KOLIKO KOŠTA ZAKONSKO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE?

Troškovi sačinjavanja zakonskog zastupništva za odrasle osobe razlikuju se u zavisnosti od službe sačinjavanja. Kod društva za zaštitu odraslih osoba registracija košta 50,-- evra (2018) plus dodatak od 50,-- evra (2018) za kućnu posetu; kod beležnika ili advokata troškovi trebaju biti individualno dogovoreni.

IZUZETAK: Društva za zaštitu odraslih osoba ne ubiraju prinos za troškove, ukoliko bi zbog toga bilo ugroženo zadovoljavanje životnih potreba zastupane osobe.

Zastupnik za odrasle osobe ima u principu takođe pravo na nadoknadu troškova. Ukoliko su njemu dospeli troškovi u vezi sa zastupništvom (na primer troškovi za vožnju, telefon, poštarinu, premiju za obavezno osiguranje) on mora da podnese sudu zahtev za određivanje nadoknade za te troškove.

IZUZETAK: Od plaćanja treba odustati, ukoliko zastupana osoba ima samo mali prihod i ukoliko bi inače njeno izdržavanje time bilo ugroženo.

G. Sudsko zastupništvo za odrasle osobe

1

Preventivno
punomoćje

2

Izabrano
zastupništvo za
odrasle osobe

3

Zakonsko
zastupništvo za
odrasle osobe

4

Sudsko
zastupništvo za
odrasle osobe

G. SUDSKO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE

1. ŠTA JE SUDSKO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE?

Sudsko zastupništvo za odrasle osobe je zadnji stepen (takozvani četvrti stub) vrste zastupništva. Kao što se vidi u nazivu, takva odluka spada u nadležnost suda. Pitanje, da li i u kom obimu jedna osoba treba zastupnika za odrasle osobe, biće rešeno u sudskom postupku – drugačije od drugih stubova. Zakonske odredbe tog postupka predviđaju i određene mogućnosti saodlučivanja zastupane osobe (detalji pod *tačkom 3b*).

Sve u svemu može se reći, da je sudsko zastupništvo za odrasle osobe predviđeno pre svega za slučajeve,

- gde ne postoji čak ni vrlo ograničena sposobnost odlučivanja za izabrano zastupništvo za odrasle osobe,
- kada zastupana osoba ne želi sama izabrati zastupnika,
- kada nema prikladnih zastupnika (na primer zato što nema bliskih rođaka ili ne postoji sporazum između njih),
- gde postojeće zastupništvo nije dovoljno (na primer zato što treba rešiti kompleksne pravne poslove i konkretan zastupnik je preopterećen).
- Gde postojeći zastupnik ne deluje u korist zastupane osobe.

Za sudsko zastupništvo za odrasle osobe je takođe preduslov, da odrasla osoba, zbog psihičke bolesti ili zbog sličnog ograničenja sposobnosti odlučivanja ne može više sama obavljati svoje poslove bez opasnosti da sama sebi šteti.

VAŽNO: Sudsko zastupništvo za odrasle osobe uvek treba biti zadnja mera, zato što se od 4 stuba ono najmanje zasniva na odluci zastupane osobe (izuzetak je: Ako postoji dispozicija o zastupništvu za odrasle osobe).

2. KO MOŽE BITI SUDSKI ZASTUPNIK ZA ODRASLE OSOBE?

Zakon predviđa stepenasti poredak mogućih zastupnika. Kod sudskog zastupništva trebaju prvenstveno samo izabrane osobe biti imenovane. To mogu biti na primer osobe imenovane u dispoziciji o zastupništvu za odrasle osobe.

Ukoliko to nije slučaj, trebaju pre svega bliske podobne osobe biti aktivne kao sudski zastupnici za odrasle osobe.

Ako nema takvih osoba ili one nisu sposobne, društva za zaštitu odraslih osoba mogu biti imenovana kao sudski zastupnici za odrasle osobe. Službenici društva za zaštitu odraslih osoba su posebno trenirani i imaju iskustvo pri delovanju sa

osobama koje su konfrontirane sa barijerama u svakodnevnu životu zbog psihičke bolesti ili zbog sličnog oštećenja.

Ukoliko imenovanje jednog društva za zaštitu odraslih osoba nije moguće (zato što to društvo ima samo ograničena sredstva za to), treba imenovati advokata ili beležnika ili drugu sposobnu osobu.

Komore za beležnike ili advokate imaju liste beležnika i advokata koji su posebno sposobni da preuzimaju preventivna punomoćja i sudska zastupništva za odrasle osobe.

Oni, koji su upisani u takvoj listi, mogu preuzimati više od 15 zastupništva (inače niko ne može preuzimati više od 15 zastupništva).

U slučajevima gde je za obavljanje poslova pre svega potrebno znanje pravnog specijaliste, prioritet imenovanja treba dati predstavnicima zanimanja koji savetuju u pravnim stvarima (advokati i beležnici).

SAVET: Preporučuje se da se preventivno sačine dispozicije za zastupnike za odrasle osobe. To je efektivna mogućnost, da se pogođena osoba izrazi takođe u zakonskom postupku imenovanja, uprkos gubitka sposobnosti odlučivanja i mogućeg nedostatka dovoljne sposobnosti artikulacije.

3. KAKO SE POSTAVLJA SUDSKO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE? KAKO TEČE SUDSKI POSTUPAK?

Sud je nadležan za sudske zastupništvo za odrasle osobe. Zastupnik za odrasle osobe je imenovan od strane suda pismenom završnom odlukom (rešenjem).

Preduslovi će biti razjašnjeni u sudskom postupku. Taj postupak se sastoji iz više stepena:

a. Razjašnjenje (Clearing) od strane društva za zaštitu odraslih osoba

U prvom stepenu sud u takozvanom razjašnjenju (clearing) nalaže društvu za zaštitu odraslih osoba da ispita, u kojoj se životnoj situaciji pogođena osoba nalazi. Pogođena osoba treba biti informisana pismeno o nalogu za razjašnjenje. U razjašnjenju se pored lične i socijalne okoline trebaju posebno razjasniti sledeća pitanja:

- Kakve konkretne poslove treba obavljati,
- Kako su ocenjene sposobnosti pogođene osobe,
- Kakva podrška je njoj potrebna i kakvu će dobiti,
- Da li ima alternativa za sudske zastupništvo za odrasle osobe, i to koje.

Pomoću izveštaja društva za zaštitu odraslih osoba sud može doneti prvu ocenu da li postupak treba produžiti.

VAŽNO: Sud ima mogućnost posle svakog stepena u postupku, to znači takođe u kasnijem toku postupka, da okonča (obustavi) postupak.

b. Lični razgovor sa pogođenom osobom (prvo ispitivanje)

Ukoliko je postupak produžen, sud treba pozvati pogođenu osobu na sud na lični razgovor, takozvano prvo ispitivanje. Tom prilikom sud treba dobiti lični utisak o osobi i informisati je o razlogu i cilju postupka za zaštitu odraslih osoba. Pogođena osoba treba imati priliku da izjavi svoje mišljenje.

c. Zastupnik za postupak (pravni savetnik)

Za dalji postupak pogođena osoba dobiće zastupnika, takozvanog pravnog savetnika. Ovaj je imenovan od strane suda, ako pogođena osoba sama ne izabere zastupnika za postupak.

Pravni savetnik treba zastupiti interese pogođene osobe u postupku i njoj pomagati.

d. Privremeno zastupništvo za odrasle osobe

Ukoliko u toku postupka treba obavljati važne i neodgodive poslove, sud imenuje privremenog zastupnika za odrasle osobe.

Njegovo ovlašćenje za zastupništvo stupa odmah na snagu i završava se sa završnom odlukom u postupku, tj. sa zaustavljanjem postupka ili regularnim imenovanjem sudskog zastupnika za odrasle osobe.

e. Nalazi i mišljenja veštaka

Jedan od preduslova za imenovanje sudskog zastupnika za odrasle osobe je postojanje psihičke bolesti ili sličnog oštećenja koje ograničava sposobnost odlučivanja. Zato što takva ocena često zahteva znanje medicinskog specijaliste, sud može naložiti lekaru iz nadležne specijalizacije da sastavi nalaz i mišljenje. Pogođena osoba može takođe zahtevati da budu sastavljeni nalaz i mišljenje.

Eventualno se može nabaviti nalaz i mišljenje iz drugog stručnog područja (na primer iz pedagogije negovanja ili lečenja).

Nalaz i mišljenje moraju biti dostavljeni pogođenoj osobi i pravnom savetniku.

INFORMACIJA: Ukoliko ima dovoljno medicinskih informacija o bolesti, sud može izuzetno odustatati od pribavljanja nalaza i mišljenja veštaka.

f. Usmena rasprava

Ukoliko postoje rezultati razjašnjavanja i eventualno rezultati nalaza i mišljenja veštaka, i ukoliko je postupak produžen, održava se usmena rasprava, ukoliko sud smatra da je to potrebno. Pogođena osoba može takođe zahtevati takvu raspravu.

Pogođena osoba, njen pravni savetnik i predviđeni zastupnik za odrasle osobe trebaju biti pozvani na tu raspravu.

Prilikom rasprave biće prikupljene sve informacije relevantne za odluku suda i o njima će se diskutovati.

g. Sudska odluka (rešenje)

Krajem rasprave sud donosi pismenu odluku (rešenje), da li će i u kom obimu biti imenovan sudski zastupnik za odrasle osobe.

Rešenje se može odnositi ili na zaustavljanje postupka ili na imenovanje zastupnika za odrasle osobe. U prvom slučaju sud mora da obrazloži, zašto ne vidi razlog za imenovanje. U drugom slučaju rešenje sadrži obrazloženje, zašto je imenovanje potrebno.

Rešenje o imenovanju sadrži sledeće važne informacije:

- Ime i adresu osobe koja je imenovane za zastupnika za odrasle osobe;
- Područje aktivnosti: opis konkretnih poslova za koje zastupnik ima odgovornost zastupništva.
- Vremensko ograničenje: u rešenju se navodi, kada se zastupništvo za odrasle osobe završava;
- u vezi sa troškovima postupka vidi pod *tačkom 6*;
- Obrazloženje: sud objavljuje u tom delu, zašto je zastupništvo za odrasle osobe potrebno.
- Pravna pouka.

VAŽNO: Rešenje mora biti lično dostavljeno pogođenoj osobi. Protiv imenovanja postoji pravni lek (u roku od 14 dana od dostave). Žalba mora biti pismeno podnesena. Ako pogođena osoba hoće podneti pravni lek, dovoljno je da iz pismene žalbe proizlazi, da se ona ne slaže sa rešenjem.

h. Odobrenje sa oprezom

Sud može takođe objaviti, da u slučaju sudskog zastupništva za odrasle osobe učinak delovanja u okviru određenih pravnih poslova ili delovanja u postupku zastupane osobe zavisi od odobrenja zastupništva za odrasle osobe. Izvanredne transakcije (izvanredno gospodarstvo) trebaju osim toga odobrenje suda.

Takvo odobrenje sa oprezom od strane suda pretpostavlja, da zbog dosadašnjeg ponašanja pogođene osobe ima razloga da se pretpostavi da će ona sebi inače ozbiljno i bitno naškoditi.

Odobrenje sa oprezom stoji u rešenju o imenovanju ili može biti određeno posebnim rešenjem. Sud mora pre jedne takve naredbe u svakom slučaju razgovarati sa odraslom osobom.

VAŽNO: Odobrenje sa oprezom odnosi se na važnost pravnih poslova ili delovanja u postupku u (svim) drugim područjima, na primer prilikom medicinskih tretmana, to sve uvek zavisi od sposobnosti odlučivanja pogođene osobe. Ukoliko osoba ima takvu sposobnost, ona će sama odlučiti. U tom slučaju, odobrenje sa oprezom nema nikakvog dejstva.

i. Rođaci

Bliske rođake treba takođe informisati o pokretanju sudskog postupka. Zakon navodi sledeće osobe:

- suprug/supruga, registrovani partner, životni suputnik,
- roditelji,
- punoletna deca,
- Osobe imenovane u dispoziciji o zastupništvu za odrasle osobe.

SAVET: Ako pogođena osoba ne želi da određeni rođaci budu informisani, ona može protivrečiti tom informisanju. To može biti navedeno takođe unapred, na primer u preventivnom punomoćju ili u dispoziciji o zastupništvu za odrasle osobe.

4. ZA ŠTA JE SUDSKI ZASTUPNIK ZA ODRASLE OSOBE NADLEŽAN?

Sudsko zastupništvo za odrasle osobe može biti određeno samo za pojedinačne poslove ili za vrste poslova. To znači da zastupnik može dobiti ovlašćenje zastupništva

- za jedan određen posao, na primer za sklapanje sporazuma o premeštanju u jedan dom, ili
- za vrste aktuelnih poslova, na primer poslova za sređivanje potrebe negovanja i zbrinjavanja.

Područje aktivnosti proizlazi iz sudskog rešenja o imenovanju. Tamo su tačno navedeni poslovi za koje je zastupnik odgovoran.

Područje aktivnosti sudskog zastupnika za odrasle osobe može takođe biti prošireno ili ograničeno nakon imenovanja. To je takođe razjašnjeno u sudskom postupku, koji je sličan postupku za imenovanje. Međutim ni nabavljanje razjašnjenja, ni prvo ispitivanje (vidi tačkom 3b gore) nisu apsolutno potrebni.

VAŽNO: Zastupana osoba nije automatski ograničena u njenoj poslovnoj sposobnosti, iako ona ima zastupnika za odrasle osobe. Ukoliko je zastupana osoba sposobna za odlučivanje, ona i dalje može zaključiti važeće poslove. Ako je ona nesposobna za odlučivanje, odobrenje zastupnika je potrebno, da bi transakcija bila važeća. Vidi detalje u [poglavlju B, tačka 2. Poslovna sposobnost.](#)

IZUZETAK: Ako je sud izrekao odobrenje sa oprezom, poslovi obuhvaćeni u tom odobrenju (to mogu biti samo pravni poslovi ili delovanje u postupku) važe samo sa odobrenjem zastupnika za odrasle osobe (nezavisno od konkretne sposobnosti odlučivanja)

5. KADA POČINJE SUDSKO ZASTUPNIŠTVO I KADA SE ZAVRŠAVA?

Sudsko zastupništvo za odrasle osobe stupa na snagu sa pravosnažnošću rešenja o zastupništvu za odrasle osobe. Sudsko rešenje postaje pravosnažno, ukoliko protiv njega ne može više da se podigne pravni lek. Rok žalbe protiv rešenja traje 14 dana i počinje za svaku stranu koja je ovlašćena da podigne žalbu sa dostavom rešenja.

Od pravosnažnosti rešenja zastupnik može pravosnažno preduzeti poslove u okviru njegovog područja aktivnosti.

Sudsko zastupništvo za odrasle osobe završava se u sledećim slučajevima:

- Smrcu zastupane osobe ili zastupnika,
- sudskom odlukom (rešenje o završavanju),
- istekom vremena posle tri godine.

To znači, da je sudsko zastupništvo za odrasle osobe vremenski ograničeno. U suštini, ono treba biti na snazi toliko dugo, koliko je potrebno za obavljanje poslova. Čim su konkretni poslovi obavljeni, sud može sopstvenom inicijativom (po službenoj dužnosti) ili po zahtevu izreći završavanje zastupništva za odrasle osobe. Inače zastupništvo se završava automatski posle tri godine.

VAŽNO: Sudsko zastupništvo za odrasle osobe može takođe biti obnovljeno. To se razjašnjava u sudskom postupku, koji je sličan postupku imenovanja. Sud obaveštava zastupnika pola godine pre isteka roka o mogućnosti obnavljanja postupka. Tako je neprekidno zastupništvo zagarantovano.

INFORMACIJA: Sudsko zastupništvo za odrasle osobe je takođe upisano u austrijskom Centralnom Registru Zastupnika.

6. KOLIKO KOŠTA SUDSKO ZASTUPNIŠTVO ZA ODRASLE OSOBE?

a. Troškovi postupka

Sudski postupak je besplatan. Samo nagrada za nalaz i mišljenje veštaka (otprilike 400-700 evra) mora biti plaćena od strane pogođene osobe. Ako je njen prihod mali, ili ukoliko je postupak obustavljen, država snosi te troškove.

b. Račun o nezi

U okviru nadzora administracije imovine, zastupnik mora krajem prve kalendarske godine sudu podneti račun svoje aktivnosti (početni račun), nakon toga u vremenskim razdobljima određenim od strane suda (tekući račun) i posle kraja svoje aktivnosti (završni račun). Svi ti računi zovu se starateljski računi.

Za potvrdu starateljskih računa kao i za druga sudska odobrenja u vezi sa finansijskim predmetima, plaća se sudska taksa koja momentalno iznosi najmanje (stanje 2018. godine) 86,-- evra.

INFORMACIJA: Pod određenim preduslovima (prihodi i imovina ne dostižu do određene sume) može se podneti zahtev za oslobađanje od sudske takse. Vidi obrazac u [poglavlju J.](#)

c. Nadoknada izdataka

Sudski zastupnik za odrasle osobe može priložiti starateljskom računu listu o troškovima koji su njemu dospeli (troškove za vožnju, telefon, poštarinu, premiju za obavezno osiguranje). Ukoliko je sud rešenjem odobrio te troškove, takva suma može se uzeti iz imovine zastupane osobe.

IZUZETAK: Od plaćanje treba odustati, ukoliko zastupana osoba ima samo mali prihod i ukoliko bi inače time njeno izdržavanje bilo ugroženo.

d. Naknada

Normalno, sudski zastupnik za odrasle osobe ima pravo na naknadu, čiju visinu određuje sud prema zakonskim kriterijama. Zastupnik može kod suda podneti zahtev za naknadu.

Visina naknade zavisi od prihoda i imovine zastupane osobe. Naknada iznosi u principu 5% neto prihoda. Ako imovina zastupane osobe premašuje 15 000,-- evra, ovaj iznos se povećava za 2% od viška (= imovina koja premašuje 15.000,-- evra). Ako zastupnik nije bio aktivan cele godine, naknada treba biti ocenjena alikvotno.

Prema okolnostima u pojedinačnom slučaju, sud može takođe smanjiti naknadu (na primer zato što je zastupništvo značilo samo mali napor) ili povećati (na primer zato što je zastupništvo bilo posebno opširno i uspešno).

e. Prihod

Predstavnici pravnih zanimanja (beležnik, advokat), koji su bili imenovani za zastupnika za odrasle osobe imaju pravo na prikladnu naknadu za pravno zastupništvo zastupane osobe, ukoliko je za to bilo potrebno posebno poznavanje prava.

IZUZETAK: To ne važi, ako zastupana osoba zbog njenog niskog prihoda može zahtevati besplatnu pravnu pomoć ili kada druga strana mora da plati troškove.

H. A-Z prava o zaštiti odraslih osoba

H. A-Z PRAVA O ZAŠTITI ODRASLIH OSOBA

Ovde ćete naći kratka objašnjenja za najvažnije pojmove i institucije u vezi sa pravom o zaštiti odraslih osoba.

Austrijski Centralni Registar Zastupnika (ÖZVV): Austrijski Centralni Registar Zastupnika – kratko ÖZVV, je elektronski vođen registar, u kome sve vrste zastupništva za odrasle osobe moraju biti upisane. Izabrano i zakonsko zastupništvo za odrasle osobe stupaju na snagu samo ukoliko su upisane u Registru. Uvid u Registar imaju samo sudovi i službe koje upisuju u Registar (beležnik, advokat, društva za zaštitu odraslih osoba) kao i nosioci socijalnog osiguranja i socijalne pomoći. Zastupane osobe i njihovi zastupnici mogu imati uvid u ÖZVV (preko službe koje upisuju).

Sve druge službe, odnosno osobe mogu dobiti informaciju, da li jedna osoba ima zastupništvo i za koje poslove. Zahtev o informaciji treba biti podignut pismeno i mora sadržati dokaz pravnog interesa.

Clearing: Vidi razjašnjenje.

Dispozicija o zastupništvu za odrasle osobe: U dispoziciji o zastupništvu za odrasle osobe odrasla osoba pismeno izjašnjava, da određena druga osoba može biti njen zastupnik u budućnosti, ili da ne želi da ta osoba bude imenovana kao njen zastupnik. Predušlov za sačinjenje je u najmanjem slučaju smanjena sposobnost odlučivanja. Ona mora biti sačinjena pred beležnikom, advokatom ili pred društvom za zaštitu odraslih osoba i mora biti registrovana u austrijskom Centralnom Registru Zastupnika. Dispozicija o zastupništvu za odrasle osobe ima uticaj na zakonsko zastupništvo za odrasle osobe i na sudsko zastupništvo za odrasle osobe.

Društvo za zaštitu odraslih osoba: To su društva koja preuzimaju brojne zadatke savetovanja i razjašnjenja i koja su promovisana javnim sektorom. U Austriji ima četiri društva za zaštitu odraslih osoba, koja imaju regionalne lokacije (vidi [poglavlje I](#)). Svake vrste zastupništva – osim sudskog zastupništva za odrasle osobe – mogu biti sačinjene i registrovane ne samo kod beležnika i advokata, nego i kod društva za zaštitu odraslih osoba. Posebno trenirani službenici mogu savetovati i informisati zastupane osobe i rođake ili zainteresovane osobe. Društva takođe nude školovanje za rođake.

Pre sudskog zastupništva za odrasle osobe društva po nalogu suda sprovode razjašnjenje u postupku imenovanja.

Društva za zaštitu odraslih osoba mogu takođe biti imenovana kao sudsko zastupništvo za odrasle osobe. To se treba desiti u svim slučajevima, koji su vezani sa posebnim potraživanjima.

Osim toga ta društva zastupaju interese pogođene osobe u sudskom postupku odobrenja, na primer u slučaju medicinskog tretmana osobe bez sposobnosti odlučivanja.

Izabrano zastupništvo za odrasle osobe: Izabrano zastupništvo za odrasle osobe je drugi stub zaštite za odrasle osobe. Ako nije sačinjeno preventivno punomoćje ili ne može više biti sačinjeno, postoji mogućnost za psihički bolesnu osobu ili osobu sa sličnim oštećenjima, koja ne može više sama obavljati svoje poslove ili ne može više sama obavljati svoje poslove bez loših posledica za sebe, da izabere jednu ili više osoba, koje trebaju obavljati određene poslove ili vrste poslova.

Preduslov je pismeni sporazum između zastupane osobe i od nje izabrane osobe, koji je upisan u austrijskom Centralnom Registru Zastupnika. U tom slučaju, zastupana osoba mora imati smanjenu sposobnost odlučivanja. Detalji u vezi sa preduslovima i posledicama vidi [poglavlje E](#).

Izveštaj o životnoj situaciji: Svaki zastupnik za odrasle osobe mora pismeno obavestiti sud jedanput godišnje, kakva je životna situacija zastupane osobe. Iz izveštaja treba posebno da proizilazi telesno i opšte zdravstveno stanje zastupane osobe, njeno momentalno prebivalište, čestoća i oblikovanje ličnih kontakata sa osobom, kao i informacije o poslovima koji su bili obavljeni i koji još trebaju biti obavljeni. Ako je zastupnik za odrasle osobe takođe odgovoran za financijske stvari, on mora takođe polagati račun.

Sud može ograničiti obavezu izveštavanja. Zakonska ograničenja su delimično takođe predviđena sa rođake. Ali sud može isto zahtevati posebne izveštaje, ako smatra da je to potrebno.

Za zastupanu osobu i za zastupnika za odrasle osobe ovaj mehanizam nudi podoban okvir za oblikovanje zastupništva. Tako sud može obavljati svoje kontrolne zadatke. U vezi sa tim vidi obrazac u prilogu ([poglavlje J](#)).

Odobrenje sa oprezom: U suštini zakon smatra da svaka odrasla osoba (punoletnost od 18. godine života) ima poslovnu sposobnost. Poslovna sposobnost nije automatski ograničena u slučaju zastupništva za odrasle osobe. Pod posebnim uslovima sud može izreći, da u slučaju sudskog zastupništva za odrasle osobe dejstvo određenih transakcija ili delovanja u postupku zavisi od odobrenja zastupnika za odrasle osobe. Ta naredba se zove odobrenje sa oprezom i stoji u rešenju o imenovanju ili u sopstvenom rešenju. Odobrenje sa oprezom sme biti izrečeno samo izuzetno, potrebno je da postoji ozbiljno i bitno ugrožavanje.

Područje aktivnosti zastupnika: Radi se o poslovima ili vrstama poslova, za koje su zastupnik za odrasle osobe ili osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem odgovorni. Za sva delovanja i odluke, koje pripadaju tim poslovima, oni mogu preduzeti poslove zastupništva.

Na primer, ukoliko je za osobu A bio imenovan zastupnik B za sklapanje ugovora za dom negovanja, osoba B može potpisati taj ugovor. To je sadržaj njegove aktivnosti.

Ali osoba B ne može odobriti medicinski tretman, ako osoba A nije više sposobna za odlučivanje. Za to osoba B nije nadležna.

Polaganje računa: Ukoliko je zastupnik za odrasle osobe takođe odgovoran za finansijske stvari zastupane osobe, on je obavezan, da pismeno izjavi stanje imovine početkom i krajem zastupništva i da redovno polaže račun. Zadnja obaveza znači da u vremenskim periodima određenim od strane suda (od najviše tri godine) on mora pismeno polagati listu prihoda i troškova, i u svakom slučaju on mora da polaže račune. To može biti takođe sprovedeno zajedno sa izveštajem o životnoj situaciji. Tako sud može nadzirati poslovanje, odrediti naloge ili preuzeti mere, ukoliko zastupanoj osobi prete loše posledice.

Sud može ograničiti obaveze izveštavanja; osim toga zakoniti izuzeci od polaganja računa su predviđeni za određene rođake.

Svaki zastupnik je takođe obavezan da sačuva račune i dokumente i da sud obaveštava o prodajama/kupovinama koje premašuju 15.000,-- evra. Sa tim u vezi vidi obrazac u prilogu (*poglavlje J*). Osim toga treba uzeti u obzir zakonske aktivnosti zastupnika u izvanrednom gospodarstvu, kao i preuzimanje naplate koja premašuju 10.000,-- evra. Sa tim u vezi vidi *poglavlje C, tačka 6. Upravljanje prihodom i imovinom*.

Poslovna sposobnost: Pod poslovnom sposobnošću razume se sve u svemu sposobnost sklapanja ugovora, na primer kupovanje godišnje karte za podzemnu železnicu, potpisivanje ugovora o najmu ili kupovanje obuće, itd.

Kod odraslih osoba se pretpostavlja poslovna sposobnost. Ako osoba ima osobu ovlašćenu preventivnim punomoćjem ili zastupnika za odrasle osobe, sposobnost delovanja i tako i poslovna sposobnost u suštini nisu ograničene (izuzetak: odobrenje). Ali osoba može sklopiti ugovor samo ukoliko ima sposobnost odlučivanja. Ako to nije slučaj i ona ima zastupnika, ovaj mora da se saglasi.

Napomena: Izuzetak postoji za obične svakodnevne poslove. Pod određenim predušlovima ovaj izuzetak važi čak i onda kada osoba nema sposobnost odlučivanja.

Preventivno punomoćje: Osoba koja je sposobna da odlučuje o davanju punomoćja može u svako doba izjaviti, ko se nakon gubitka njene sposobnosti delovanja sme pojaviti kao ovlašćena osoba za nju. Takođe može biti ovlašćeno više osoba. Punomoćje mora biti pismeno sačinjeno kod službe za upisivanje (beležnik, advokat ili društvo za zaštitu odraslih osoba) i treba biti registrovano kod ÖZVV. Ono važi od upisa preventivnog slučaja u ÖZVV, tj. čim osoba izgubi sposobnost odlučivanja za stvari obuhvaćene preventivnim punomoćjem (na primer zbog napredne demencije, kome). Punomoćje kao svako drugo punomoćje može biti opozvano. Opozivanje mora biti upisano.

Najvažnije stvari u kratkom:

- U vremenskom periodu kada je punomoćje sačinjeno mora još postajati potrebna sposobnost odlučivanja (preventivni instrument).
- Osoba koja daje punomoćje može odrediti obim i osobe: Svako preventivno punomoćje je drugačije.
- Od upisa gubitka sposobnosti odlučivanja u ÖZVV osoba ovlašćena preventivnim punomoćjem je opunomoćena za zastupništvo.

Prvo ispitivanje: Sud mora sprovesti prvo ispitivanje pre imenovanja sudskog zastupnika za odrasle osobe. To znači da nadležni sud mora da dobije lični utisak o pogođenoj osobi. Osoba je obično pozvana na sud za ispitivanje.

Razjašnjenje: Razjašnjenje, takozvano Clearing, mora biti sprovedeno pre imenovanja sudskog zastupnika za odrasle osobe. Službenici društva za zaštitu odraslih osoba po nalogu suda razjašnjavaju životnu situaciju odrasle osobe i pokušavaju pre svega saznati, da li ima alternativa za sudsko zastupništvo za odrasle osobe (podrška od lične okoline, socijalne službe, itd.) ili drugi oblici zastupništva za odrasle osobe. U tom cilju, oni moraju razgovarati sa pogođenom osobom, i takođe sa socijalnom okolinom. Na kraju, oni sastavljaju izveštaj o socijalnoj situaciji i o njihovim ispitivanjima, i to predaju sudu. Onda sud odlučuje između ostalog na osnovu tih ispitivanja i takođe na osnovu lične ocene (prvog ispitivanja), da li je, i u kom obimu zastupništvo potrebno. Postupak može takođe biti obustavljen.

Takođe u drugim stepenima postupka može ili se mora obavljati clearing, na primer pre sudskog odobrenja stalne promene prebivališta.

Rešenje: Rešenje je sudska odluka, na primer o imenovanju zastupnika za odrasle osobe. Od pravosnažnosti rešenja, to znači čim odluka ne može više biti suzbijena pravnim lekovima (većinom zato što je rok žalbe istekao), postoji ovlašćenje zastupništva sudskog zastupnika za odrasle osobe.

Sposobnost delovanja: Sposobnost delovanja znači, da osoba u pravnom kontekstu sopstvenim delovanjem može pribaviti prava i preuzeti obaveze. Pogođena osoba za to mora biti sposobna da odluči. Ponekad osoba mora ispuniti još druge preduslove da bi bila smatrana da je sposobna za delovanje: na primer da ima određenu starost. Poslovna sposobnost (sposobnost da obavlja pravne transakcije), sposobnost venčanja (sposobnost da se venča) i sposobnost potpisivanja testamenta (sposobnost sastaviti testament) su posebne vrste sposobnosti delovanja.

Sposobnost odlučivanja: Pod sposobnošću odlučivanja razume se sposobnost zastupane osobe da razume značaj i posledice svog delovanja u dotičnoj povezanosti, da odredi svoju volju u tom pravcu i da se odgovarajuće ponaša. U nedoumici se takva sposobnost pretpostavlja kod odraslih osoba. Ona je preduslov poslovne sposobnosti.

Jedan primer: Pacijent sa psihičkim oboljenjem mora dobiti tretman na plućima. Za to je potrebna njegova saglasnost. U ovom slučaju pacijent mora razumeti, šta su pluća, šta se dešava pri medicinskoj intervenciji i koje posledice obavljanje ili neobavljanje operacije mogu imati. Radi se uvek o tome da pacijent u suštini razume, šta znači ta odluka i da se taj pacijent može teško odlučiti na to (i ne da bude sprečen da to odbije zbog velikog straha).

Smanjena sposobnost odlučivanja postoji, ukoliko osoba razume u suštini šta treba da radi. Takva sposobnost je dovoljna sa izabranom zastupništvom za odrasle osobe.

Sudsko zastupništvo za odrasle osobe: Sudsko zastupništvo za odrasle osobe je četvrti stub zaštite za odrasle osobe. Ukoliko nema preduslova za izabrano ili zakonsko zastupništvo za odrasle osobe ili zastupnici nisu ili ne mogu biti dovoljno aktivni za zastupanu osobu, sud mora imenovati sposobnu osobu za psihičku bolesnu osobu ili osobu sa sličnim oštećenjima, koja ne može više sama obavljati svoje poslove bez loših posledica za sebe. Sudsko zastupništvo može samo biti izrečeno za određene aktuelne poslove ili za vrstu poslova. Zastupnik za odrasle osobe ne može biti imenovan paušalno za sve poslove. Zastupništvo je ograničeno na tri godine. Ukoliko postoje preduslovi, može takođe biti produženo. Detalji u vezi sa preduslovima i posledicama vidi [poglavlje G](#).

Sud/starateljski sud: Nadležni sud za zastupništvo za odrasle osobe zove se takođe starateljski sud. Nadležan je onaj osnovni sud, gde pogođena osoba ima svoje uobičajeno prebivalište. To je tamo gde osoba ima svoje središte života i gde ona uglavnom stanuje (u slučaju dugotrajnog boravka u jednom domu za negu ili u bolnici na primer takođe u takvoj ustanovi).

Detalji u vezi sa adresama i brojevima telefona nadležnog suda možete naći pod www.bmvr.dj.gv.at/erwachsenenschutz (Gericht suchen). Osnovni sudovi obično nude službeni dan svakim utorkom prepodne, gde konkretni zahtevi i objašnjenja mogu biti podnošeni. Informišite se kod nadležnog suda o postojećim običajima kod tog suda.

Zakonsko zastupništvo: Zastupnik deluje u ime zastupane osobe. Pod zakonskim zastupništvom podrazumevaju se vrste zastupništva, koje su podvrgnute određenoj kontroli suda. To važi za preventivno punomoćje (iako veoma ograničeno) i za svaku vrstu zastupništva za odrasle osobe.

Zakonsko zastupništvo za odrasle osobe: Zakonsko zastupništvo za odrasle osobe je treći stub zaštite za odrasle osobe. Ako psihički bolesna osoba ili osoba sa sličnim oštećenjima ne može više sama obavljati svoje poslove bez loših posledica za sebe i ne može ili ne želi odrediti izabrano zastupništvo za odrasle osobe, bliski rođaci mogu postati aktivni u određenim područjima. Kao rođaci važe roditelji, babe i dede, odrasli unuci, sestre i braće, suprug/supruga, registrovani partner, životni suputnik/

životna suputnica u zajedničkom pokućanstvu i osobe imenovane u dispoziciji o zastupništvu za odrasle osobe. Zakonsko zastupništvo za odrasle osobe počinje sa upisom u austrijskom Centralnom Registru Zastupnika. Rođaci su ovlašćeni za zastupništvo u izabranim područjima.

Ova vrsta zastupništva je ograničena na tri godine, ali može biti i obnovljena. Zastupana osoba može da protivreči zakonskom zastupništvu za odrasle osobe u svako doba. Protivrečje mora takođe biti upisano u austrijskom Centralnom Registru Zastupnika. Upisano protivrečje okončava ovlašćenje zastupništva, odnosno sprečava njegov početak. Detalji u vezi sa preduslovima i posledicama vidi [poglavlje F.](#)

Zastupništvo za odrasle osobe: Vidi izabrano / zakonsko / sudsko zastupništvo za odrasle osobe.

I. Važne adrese

I. VAŽNE ADRESE

Niederösterreichischer Landesverein für Erwachsenenschutz-Erwachsenenvertre- tung, Bewohnervertretung (NÖLV)

Bräuhausgasse 5/2/2, 3100 St. Pölten

E-Mail: erwachsenenschutz@noelv.at

Webseite: www.noelv.at

ifs Erwachsenenvertretung

E-Mail: erwachsenenvertretung@ifs.at

Webseite:

www.ifs.at/erwachsenenvertretung.html

Standorte:

Johannitergasse 6/3, 6800 Feldkirch

Tel.: 05 1755 591

Poststraße 2/4, 6850 Dornbirn

Tel.: 05 1755 590

Erwachsenenvertretung Salzburg

Webseite: www.erwachsenenvertretung.at

Zentrale:

Hauptstraße 91d, 5600 St. Johann im Pongau

Tel.: 06412/6706, Fax: 06412/6706 - 4

E-Mail: office@erwachsenenvertretung.at

Regionalstandort:

Flugplatzstraße 52, 5700 Zell am See

Tel.: 06542/74253, Fax: 06542/74253 - 4

E-Mail: zell@erwachsenenvertretung.at

VertretungsNetz – Erwachsenen- vertretung, Patientenadvokatur, Bewohnervertretung

Forsthausgasse 16-20, 1200 Wien

ab September 2018:

Ungargasse 66/Stiege 2/3. OG, 1030 Wien

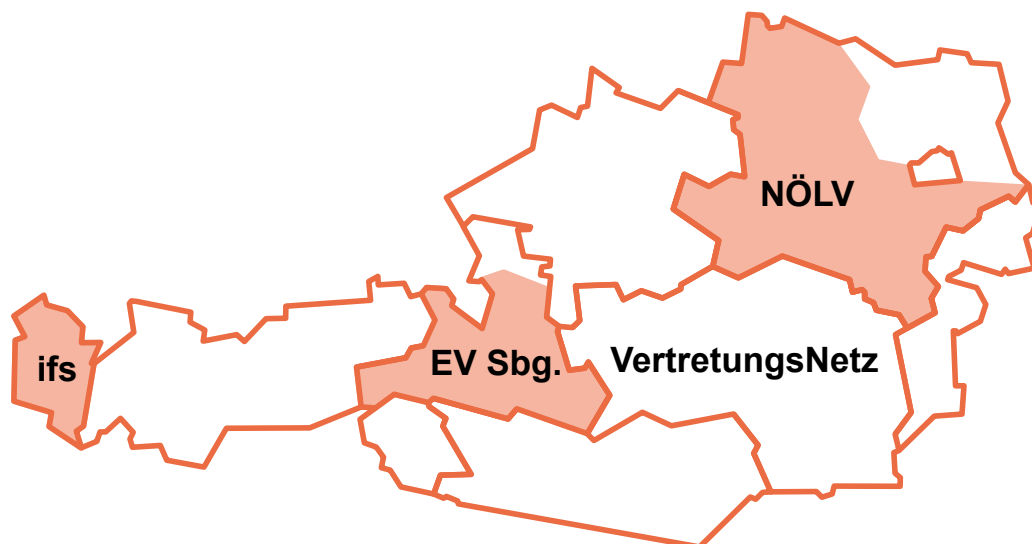
Tel.: 01/3304600, Fax: 01/3304600-300

E-Mail: verein@vertretungsnetz.at

Webseite: www.vertretungsnetz.at

Standorte in den Regionen siehe nächste
Seite.

U donjoj Austriji i u Salzburgu zastupništvo za
pacijente za psihijatrije obavlja društvo Vertre-
tungsNetz.

**VertretungsNetz – Erwachsenenvertretung
Hauptstandorte in den Regionen**

Pfeiffergasse 4/Stg. D/1/1, 1150 Wien
Telefon: 01/892 26 42, Fax: 01/892 26 42-40
E-Mail: wien2.ev@vertretungsnetz.at

Tabornstraße 46a/6, 1020 Wien
Telefon: 01/216 60 11, Fax: 01/216 60 11-22
E-Mail: wien4.ev@vertretungsnetz.at

Nikolaihofgasse 4, 3400 Klosterneuburg
Telefon: 02243/256 33, Fax: 02243/256 33-15
E-Mail: klosterneuburg.ev@vertretungsnetz.at

Josef-Reichl-Gasse 16/1, 7000 Eisenstadt
Telefon: 02682/612 33, Fax: 02682/612 33-22
E-Mail: eisenstadt.ev@vertretungsnetz.at

Hasnerstraße 4, 4020 Linz
Telefon: 0732/65 65 10,
Fax: 0732/65 65 10-12
E-Mail: linz.ev@vertretungsnetz.at

Petersbrunnstraße 9, 5020 Salzburg
Telefon: 0662/87 77 49,
Fax: 0662/87 77 49-33
E-Mail: salzburg.ev@vertretungsnetz.at

Adamgasse 2a/4. Stock, 6020 Innsbruck
Telefon: 0512/56 16 02, Fax: 0512/56 16 02-20
E-Mail: innsbruck.ev@vertretungsnetz.at

Herzog Ernstgasse 28/2/Top 2,
8600 Bruck/Mur
Telefon: 03862/579 57, Fax: 03862/579 57-15
E-Mail: bruck-mur.ev@vertretungsnetz.at

Grazbachgasse 39, 8010 Graz
Telefon: 0316/83 55 72,
Fax: 0316/83 55 72-42
E-Mail: graz.ev@vertretungsnetz.at

Rudolfsbahngürtel 2/4. OG, 9020 Klagenfurt
Telefon: 0463/505 61, Fax: 0463/505 61-14
E-Mail: klagenfurt.ev@vertretungsnetz.at

J. Prilog: obrasci

POČETNI IZVEŠTAJ / IZVEŠTAJ O ŽIVOTNOJ SITUACIJI

Vidi obrazac 1. Početni izveštaj / izveštaj o životnoj situaciji na strani 57.

POLAGANJE RAČUNA

Vidi obrazac 2. Polaganje računa na strani 67.

Poslovni broj suda:

Osnovnom sudu

Ulica, kućni broj

Poštanski broj, mesto

Ja,

Ime:

Adresa:

Broj telefona:

Adresa e-pošte:

sam nadležan/ imenovan za zastupanu osobu (ime i prezime)

kao izabrani zakonski sudski

zastupnik za odrasle osobe za sledeće poslove (vrste poslova):

.....
.....
.....
.....
.....

i dostavljam

POČETNI IZVEŠTAJ/IZVEŠTAJ O ŽIVOTNOJ SITUACIJI,

koji je meni bio naložen, i to:

PODACI O ZASTUPANOJ OSOBI:

Ime

Prezime

Pol

Dan i mesto rođenja

Državljanstvo

Bračno stanje

Starateljske obaveze zastupane osobe (na primer suprug/supruga,
deca: ime + datum rođenja, da li oni imaju sopstveni prihod?)

.....

.....

Adresa (glavno prebivalište)

.....

Poslodavac/ko plaća primanja

Broj socijalnog osiguranja

Broj telefona

Jezik: tumač potreban?

1. Ja živim u istom pukućanstvu sa njom/njim

Ja sam nju/njega posetio

Najmanje jedanput nedeljno

Najmanje jedanput mesečno

Sledećih dana:

.....

2. Ona/on

Je zainteresovan(a) za kontakt samnom.

Nije zainteresovan(a) za kontakt samnom

Ne prihvata me.

3. Njeno/njegovo zdravstveno stanje je

a) fizički:

b) psihički:

4. Ona/on je momentalno pod zbrinjavanjem lekara: redovno povremeno Ona/on momentalno nije pod zbrinjavanjem lekara.**5. Ko se inače brine o zastupanoj osobi?**

Ime	Rođak, poznani	Adresa	Telefonski broj, Kontakt e-poštom
.....
.....
.....

6. Kakva je situacija stanovanja zastupane osobe? privatno pukućanstvo, sam privatno pukućanstvo, sa drugima privatno pukućanstvo, kućna nega 24 časova u zajedničkom pukućanstvu sa zastupnikom za odrasle osobe bez stana stambena zajednica pod nadzorom momentalno u centru rehabilitacije nepoznato Dom stanovanja, negovanja, dom za stare osobe, dom za penzionere Momentalno u bolnici

7. **Negovanje kod kuće** (na primer nega bolesnika kod kuće), kućna pomoć obavlja se

svakodnevno/nedeljno od strane

ne obavlja se.

8. **Kako se održava čistoća u stanu? Da li oprema stana odgovara potrebi zastupane osobe?**

.....
.....

9. **Da li postoje ograničenja ličnih kontakta zastupane osobe sa drugim osobama?**

Da/ne; ako da: od kada / obrazloženje

.....

10. **Da li postoje ograničenja korespondencije zastupane osobe?**

Da/ne; ako da: od kada / obrazloženje

.....

11. **Nabrajanje dosadašnjih aktivnosti zastupnika:**

.....
.....
.....

12. **Koje su mere planirane za budućnost; koji zadaci još nisu obavljeni?**

.....
.....
.....

13. Da li se protiv pogođene osobe vodi sudski ili upravni postupak?

- da (poslovni brojevi):
- ne

14. Zastupništvo za odrasle osobe po mom mišljenju

- nije više potrebno.
- je dalje potrebno u dosadašnjim obimu, jer.....
- treba biti ograničeno u sledećem obimu:
- treba biti prošireno u sledećem obimu:

15. Ja sam momentalno preuzeo zastupništvo za odrasle osobe ili preventivno punomoćje za sledeći broj osoba:

* Napomena: Ukoliko je zastupniku takođe povereno upravljanje imovinom ili prihodom zastupane osobe, u početnom izveštaju treba takođe obavestiti o stanju imovine zastupane osobe, i nakon toga treba polagati račune:

PRIHODI / TROŠKOVI:

(Odgovarajuće dokaze treba priložiti u kopijama, posebno rešenje o penziji, aktuelan izveštaj penzije, rešenje o novcu za negovanje, druga rešenja, ugovori (osiguranje), sudske odluke.)

Mesečni prihod zastupane osobe:

Prihod iz radne aktivnosti zastupane osobe (od poslodavca) evra

Penzija ustanove penzijskog osiguranja evra

Prihod iz najamnine/zakupnine (mesečno) evra

Penzija siročeta/udovice evra

Penzija iz inostranstva evra

Dodatna penzija evra

Zahtev alimentacije od (ime + datum rođenja)
. evra

(Minimalna) socijalna pomoć/pomoć za invalide. evra

Plaćanje AMS-a evra

Aktuelan dodatak za negu. evra

Aktuelna (povećana) porodična pomoć, mesečno evra

Ostalo evra

Odgovarajući dokazi su priloženi (u kopijama).

Podaci o prosečnim troškovima zastupane osobe:

(kopije treba priložiti, pri nalogima terećenja odnosno trajnim nalogima jedna kopija izvoda računa je dovoljna. Molimo dopunite ili precrtajte!)

Kirija / tekući troškovi evra

Struja i plin / toplana evra

Troškovi telefona evra

Troškovi za lekove (ne oslobođeno) evra

Alimentacija za (ime + datum rođenja)

..... evra

(dostavite kopiju rešenja o alimentaciji)

Mesečno plaćanje za televiziju evra

Depozit za dom (na primer za lekove, frizera, manikira, itd.) evra

Odeća, druge sitnije stvari, prevozi, itd. evra

Duvan evra

Namirnice evra

..... evra

..... evra

Odgovarajući dokazi su priloženi u kopijama.

IMOVINA

Treba priložiti: kopije štednih isprava (ime zastupane osobe i aktuelan saldo moraju biti vidljivi), kopija izvoda iz depozita, kopija aktuelnog izvoda tekućeg računa sa aktuelnim stanjem, kod nek-retnine: rešenje o jediničnoj vrednosti nekretnine, odnosno u slučaju, da su zgrade na nekretnini, policu osiguranja zgrade; druga rešenja, sporazumi (na primer sporazumi o osiguranju), sudske odluke, itd.

Sve štedne isprave pogođene osobe moraju biti izdate na ime zastupane osobe.

Investicije u korist zastupane osobe moraju imati apsolutnu sigurnost.

Tekući računi:

Banka Broj računa stanje dana evra

Banka Broj računa stanje dana evra

Banka Broj računa stanje dana evra

Štedne knjižice/štedni računi:

Banka Broj računa stanje dana evra

Banka Broj računa stanje dana evra

Banka Broj računa stanje dana evra

Depozit vrednosnih papira: (izvod depozita u prilogu)

Banka Broj računa stanje dana evra

Banka Broj računa stanje dana evra

Banka Broj računa stanje dana evra

Ugovor o stambenoj štednji:

Banka Broj računa stanje dana evra

Banka Broj računa stanje dana evra

Banka Broj računa stanje dana evra

Predostrožnost sahrane:

Osiguranje

Ime Ugovor broj Stanje dana evra

Životno osiguranje:

Osiguranje

Ime Ugovor broj Stanje dana evra

Gotov novac (ručna kasa): stanje dana evra

Nekretnine:

Broj parcele: Kat. opština: Kat. opština: evra

Broj parcele: Kat. opština: Kat. opština: evra

Broj parcele: Kat. opština: Kat. opština: evra

Priloženi su:

kopija police osiguranja zgrade, ukoliko zastupana osoba poseduje stan u vlasništvu ili kuću/zgradu

Druga uknjižena prava (na primer pravo prolaza, pravo stanovanja):

Vrsta prava:

Broj parcele: Kat. opština: jedinična vrednost: evra

Vrsta prava:

Broj parcele: Kat. opština: jedinična vrednost: evra

Poslovni delovi:

Firma:

Bilans za: je priložen.

Druga imovina [na primer sef u banci (navedite broj i ime banke kao i sadržaj sefa sa ocenjenom vrednošću), upisano zanatsko pravo, automobil/motocikl, čamac, itd.]:

.....

Ukupna suma imovine: dana evra

OBVEZA - DUGOVI

Poverilac: za dan evra

Sporazum o otplati: da:

ne

Poverilac: za dan evra

Sporazum o otplati: da:

ne

Poverilac: za dan evra

Sporazum o otplati: da:

ne

Poverilac: za dan evra

Sporazum o otplati: da:

ne

Poverilac: za dan evra

Sporazum o otplati: da:

ne

Poverilac: za dan evra

Sporazum o otplati: da:

ne

Ukupna suma obveza: dana evra

Datum:

Potpis zastupnika:

.....

Poslovni broj

UKUPNO IZLAGANJE

IZVEŠTAJNI PERIOD OD DO

Meseci	Prihodi	Potrošci
Januar		
Februar		
Mart		
April		
Maj		
Juni		
Juli		
Avgust		
Septembar		
Oktobar		
Novembar		
Decembar		
Suma		
Saldo dana 31.12.2018.	godine	

Opomena: Trebate dopuniti pregled imovine o razvoju imovine na dan izveštaja naveden pod tačkom 1.

	Vrednost dana 31.12.2017. godine	Vrednost dana 31.12.2018. godine
tj. Ukupna imovina		

Rezultat:

- Povećanje za evra
- Umanjenje za evra

Zahtevam u ime zastupane osobe
 Oslobađenje od takse shodno TP 7. opomena 8. Zakona o sudskim taksama i potvrđujem u odnosu na obračun, da štedni saldo kao jedina imovina ne premašuje 21.008,- evra i da godišnji prihodi ne premašuju 13.912,- evra.

Poslovni broj:

Polaganje računa za izveštajnu godinu /za izveštajne godine /

Januar mesec

Datum	Naziv	Prihodi	Izdaci
01.01.2018	Penzija (1/18)	800,00	
10.01.2018	Namirnice		20,00
14.01.2018	Struja		60,00
Suma		800,00	80,00

Februar mesec

Datum	Naziv	Prihodi	Izdaci
01.02.2018	Penzija (2/18)	800,00	
07.02.2018	Telefon		65,00
18.02.2018	Radio/televizija		30,00
22.02.2018	Namirnice		100,00
Suma		800,00	195,00

Mart Mesec

Datum	Naziv	Prihodi	Izdaci
01.03.2018	Penzija/dodatna penzija (3/18)	1.600,00	
14.03.2018	Kupovina odeća		300,00
21.03.2018	Nasledstvo	5.500,00	
Suma		7.100,00	300,00

Poslovni broj

UKUPNO IZLAGANJE**IZVEŠTAJNI PERIOD OD DO**

Meseci	Prihodi	Izdaci
Januar	800,00	80,00
Februar	800,00	195,00
Mart	7.100,00	300,00
...
...
...
Novembar	2.300,00	1.550,00
Decembar	4.810,00	6.015,00
Suma	€ 15.810,00	€ 8.140,00

Saldo dana 31.12.2018. godine

Opomena: Trebate dopuniti pregled imovine o razvoju imovine na dan izveštaja naveden pod tačkom 1.

	Vrednost dana 31.12.2017. godine	Vrednost dana 31.12.2018. godine
Ukupna imovina		

Rezultat:

- Povećanje za evra
- Smanjenje za evra

Zahtevam u ime zastupane osobe
 Oslobođanje od takse shodno TP 7. opomena 8. Zakona o sudskim taksama i potvrđujem u odnosu na obračun, da štedni saldo kao jedina imovina ne premašuje 21.008,- evra i da godišnji prihodi ne premašuju 13.912,- evra.